درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌وك) غزه‌تسی اداره‌خانه‌سنده
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան.	140 Ղրշ
» » » » վեցամսեայ.	70 »
» » » » եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան.	40 Ֆրանկ
» » » » վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային թուղթ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխարէն 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Բուրդ եւ բրդախառն ապրանքներու առեւտուրը 1899 տարւոյն մէջ.

Վերջանալու մօտ եղող տարուան մէջ բուրդի առեւտուրին ունեցած վիճակը հետաքրքրութիւնէ զուրկ չէ անոնց համար որոնք անով կը զբաղին և որոնց առեւտրական գիտութիւնը վաճառատան և գրասենեակի նեղ շրջանակէն դուրս կրնայ ծաւալիլ, ամէն իրողութեանց բընական պատճառները որոնելու և քննելու ատիճան:

Թէպէտեւ 1895էն ի վեր յայտնի էր թէ Աւստրալիոյ հայթայթած մերինօ (mérino) տեսակ բուրդին նուազումը երթալով աւելի զգալի ըլլալու վրայ է, սակայն շատ քիչերու կարծիքն էր թէ այդ նուազումը իր բնական ազդեցութիւնը պիտի ունենայ, գիներու բարձրացում առաջ բերելով: Անոնք որ կը հաւատային թէ կարճ ժամանակի նուազումէ մը յետոյ փափաքուած քանակութեամբ ապրանք կարելի պիտի ըլլայ գտնել, կարծեցին թէ հիշդ էր իրենց գաղափարը, երբ բուրդի գիներուն անկում մը տեղի ունեցաւ 1898ի վերջին ամիսներուն մէջ:

Ներկայ տարւոյս սկիզբէն անխուսափելին տեղի ունեցաւ, ամբողջ Եւրոպայի և Պրանտֆորդի հրապարտկներուն վրայ: Առնելով, օրինակի համար թիւ 60 (*) բուրդ դերձանը, կը տեսնենք թէ մինչդեռ 1898ի վերջերը կ'արժէր քսան ուկէս բէնս միայն, այս տարուան մէջ այդ գինը բարձրացաւ երեսուն բէնսի նախ և յետոյ երեսուն երեք ուկէս բէնսի, ուր քիչ մը ժամանակէ ի վեր բաւական հաստատ կը մնայ: Ապագային վրայ խօսելով շատ հաստատ կերպով կարելի է ըսել թէ մերինօի գինը բարձր պիտի մնայ: Եթէ խնդրանքը շատնայ, ինչ որ հաւանական կ'երեւայ, գնողները անշուշտ ուշադրութիւնին պիտի դարձնեն այն տեսակներուն վրայ որոնք ուզուածին չափ մօտ են. հետեւարար այդ տեսակ ապրանքներու գիներն ալ անշուշտ բարձրանալու հակամէտ պիտի ըլլան: Արտաքին ազդեցութիւն մը չկայ սգդող մեր հրապարակին: Դրամի սղութիւնը արդեւք մը չէ գործեր: Հարաւային Ափրիկէի դէպքերուն անորոշութիւնը և օտար միջամտութեան կասկածը չազդեր երբեք գիներուն վրայ:

Մոհեր (Mohair) տեսակին առեւտուրը աւելի հանդարտ անցաւ այս տարի: Այս տեսակին խնդրանքը, որ սովորաբար շատ փոփոխական կ'ըլլայ, կանոնաւոր եղաւ, և աւելցաւ զգալի կերպով: Տարւոյն առաջին չորս ամիսներուն՝ թէ՛ Թուրքիոյ և թէ՛ Հարաւային Ափրիկէի մոհեր-ներուն գիները հաստատ մնացին, գլխաւորապէս հիւսերուն վրայ.— 17ուկէս բէնս Թրքական միջին ապրանքները և 16ուկէս բէնս Հարաւային Ափրիկէի առաջին տեսակները: Մայիսի վերջերը, յանկարծ, Թրքական ապրանքին նուազումը զգալի եղաւ, այդ տեսակին որոշ հատած ըլլալով, և սակայն որովհետեւ բազմաթիւ գնողներ անկէ կը պահանջէին, գինը անմիջապէս բարձրացաւ 2 բէնս: Քանի մը ամիսներ այդ բարձրացումը բռնուեցաւ և մեծ դործ եղաւ. նոր խուզուած ապրանքը երբ հասաւ այդ բարձր գնով ծախուեցաւ: Այդ միջոցին գնողները մեծ թուով չէին և հետեւարար գիներն ա՛լ աւելի առաջ տանելու ջանքերը արդիւնք մը չունեցան. սակայն բաւական ընդարձակ առեւտուր եղաւ և քանակի մեծութիւնը, ինչպէս նաեւ խնդրանքին հաստատ վիճակը ազդելով հրապարակին վրայ, գնի հետեւեալ բարձրացումները եղան.— Կէս բէնս սեպտեմբերի մէջ, կէս բէնս նոյեմբերի մէջ և կէս բէնս ալ դեկտեմբերի մէջ. ամբողջ տարուան մէջ եղած բարձրացումը եղաւ 3ուկէս բէնս:

Տարւոյս սկիզբին Հարաւային Ափրիկէի մոհեր-ին վրայ շատ թոյլ գործ եղաւ. խնդրանքը շատ չէր, և անոնք որ այդ տեսակէն պատրաստ ունէին, գնած ըլլալով շատ աւելի բարձր գնով քան ինչ որ էր նոր տարւոյն սկզբնաւորութեան ատեն, բռնեցին իրենց upof-ը կարելի եղածին չափ երկար ժամանակ, և ապրիլի մէջ երբ գիները բարձրացան, ծախողները բաւական լեցուն upof մը ետեւան բերին հրապարակին վրայ: Առաջին տեսակին գինը բարձրացաւ 2 բէնս: Հարաւային Ափրիկէի վաճառականները նոր խուզուած ապրանքներու համար այն ատիճան բարձր գիներ պահանջեցին որ կարելի չէր վճարել հոս: Յուլիսի մէջ Պրատֆորտի վաճառականները վճարեցին պահանջուած բարձր գիները: Բաւական շատ ապրանք կայ այժմ վաճառականներու ձեռքը, բարձր գիներով: Պատերազմը երբեք ազդեցութիւն չունեցաւ այս տարի Հարաւային Ափրիկէի մոհեր-ին ներածման վրայ, սակայն շատ հաւանական է որ ունենայ յառաջիկայ տարի:

Ալփաքա (Alpaca) մեծ սպառում ունեցաւ ամբողջ այս տարուան միջոցին, և գրեթէ 9 ամիս առաջ գիները բարձրանալ սկսան: Ապրանքի արժէքները շատ դժուար եղաւ որոշել, չի ներածուած ապրանքները խառն տեսակներէ բաղկացած էին: Ապրիլի մէջ մոհեր-ին բարձրացման հետեւանքով ալփաքան ալ բարձրացաւ 1 ուկէս բէնս. և ամբողջ տարուան մէջ միջին ապրանքի համար գիները 12էն 17 ուկէս բէնս մնացին: Ներածումը շատ մեծ եղաւ և խնդրանքն ալ փոխադարձաբար շատ ուժով, մասնաւորաբար զայն մոհեր-ին հետ խառնելով հագուստի կերպաս պատրաստելու գործին համար: Ալփաքային վիճակը յառաջիկայ տարի, կրնաք որոշապէս ըսել թէ շատ լաւ պիտի ըլլայ: Այս տարի բուրդ դերձանին գործին համար ալ շատ յաջող եղաւ:

Պօքհնի (Botans) տեսակին գինը բարձրանալ սկսաւ 1898ի վերջին ամիսներուն և այդ պատճառաւ մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ եղաւ frou պրեի (cross brea) տեսակն ալ որ պօքհնէն վերջ լաւագոյն ապրանքն է: Մանածագործներ վերջերս ապսպրանքներ մերժեցին, որովհետեւ չէին կրնար խնդրանքը գոհացնել, ձեռքերնին շատ լեցուն ըլլալուն համար: Թ. 32 մանածէն շատ խնդրանք չեղաւ, որուն գինը սակայն 3 բէնսի չափ վրայ դրաւ վերջերս, բուրդի գնին բարձրացման պատճառաւ: Լաւ տեսակներուն գիները 100ին 50ի չափ բարձրացան վերջին 12 ամիսներուն մէջ և ստորին տեսակները 25 առ 100ի չափ: Մոհեր բուրդ մանածին համար ուժով խնդրանք մը եղաւ ամբողջ տարուան մէջ և գիները բարձրացան աստիճանաբար, սակայն հաստատ կերպով: Մէկ տարուան մէջ եղած ամբողջ բարձրացումը կրնայ ըսուիլ 100ին 10ի չափ:

Բուրդ մանածի արտածումը Գերմանիոյ համար շատ աւելցաւ. այս տարուան ընդհանուր գումարն է 38,633,000 լիսրա: Նախորդ տարուան գումարն էր 33,531,000 լիսրա միայն, և ամբողջ արտածման առաւելութիւնը այս տարի եղաւ 4,000,000 լիսրա:

Բրդեղէն կերպասներու առեւտուրը շատ գոհացուցիչ եղաւ բաղդատմամբ 1898ին: Մի՛նչեւ ●տարի երկիրներու համար խնդրանքը 100ին 10 աւելցած էր, ներքին սպառման համար ալ՝ շատ աւելին ծախուեցաւ: Ոչ միայն խնդրանքը շատ եղաւ, այլ նաեւ գործարանատէրերը լաւ շահեր ըրին: Հագուստի կերպասներու գործարանները վերջին գարուէն ի վեր ծայրայեղ կերպով զբաղած էին և միակ դժուարութիւնն էր գտնել բաւականաչափ մեքենայ և գործաւոր:

18/30 Դեկտ. 1899 Ա. Գ.
Մանչէսթր

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԱՆՐԱԼՈՒՐԵՐ

(ԱՆԳԼ. ԹԵՐԹԵՐԷ ՔԱՂՈՒՄԱԲ)

Տարօրինակ պարագաներու մէջ, հրաշալի կերպով յայտնի մահէ ազատած են հետեւեալ պատմութիւններուն հերոսները:

Լէթքորթի և Քոլէնզոյի միջեւ երթեւեկող զբաղատար կառախումբին վրայ պոյերները ռումբ մը կ'արձակեն որ Տրպլինի հրացանաձիգներէն մէկուն թեւը կը ջախջախէ և այնքան ուժգնօրէն անդին կը հէր վիրաւորուած անդամը որ քովիկը գըտնուող տեղական վիզին կը զարնուի: Նոյն ատեն ռումբը կը պայթի անդամութեան մատնելով տեղացին, որ սակայն քիչ վերջը ինքզինքին կու գայ և ապրումներեամբ կը տեսնէ որ ինքը բնաւ վնասուած չէր, թէեւ ոտքին տակը անկենդան գետին փռուած էր իր ընկերներէն մէկը:

Նուազ հրաշալի չէ նաեւ Լէտիսմիթի զինուորներէն մէկուն ռումբ մը սպանուելէ ազատիլը: Իր շատ մօտը իյնող ռումբը ա՛նքան ուժով կը պայթի որ խցահանի մը պէս կը պլորէ իր սուիրը, և կտոր կտոր կ'ընէ քովէն կախուած ջրամանը. իսկ զինուորը կ'ազատի առանց ամենափոքր վէրքի մը:

Ուրիշ Անգլիացի զինուոր մը ալ իր ազատումը կը պարտի ծխող մը ըլլալուն: Լէտիսմիթի ճակատամարտին մէջ գայն կուրծքէն կը զարնէ գնդակ մը, կը վէրէ բաճկոնակին գրպանը պահած սիկառէթի տուփը, առանց ո՛և է վնաս մը հասցնելու իրեն: Տուփին փշրուելը կասեցուցած էր գնդակին ոյժը, ապա թէ ոչ զինուորը անխուսափելի կերպով պիտի մեռնէր:

Կամաւոր զինուոր մըն ալ մեզապուր կը պրծի Պոէրներուն հարձանքէն, Քոլէնզոն պարպուած միջոցին: Անհամար գնդակներ կը տեղային իր վրայ: Անգլիացին լաւ լուղորդ մը ըլլալով երբ յետին ծայր նեղը կ'իյնայ՝ կը ցատկէ իսկոյն գետին մէջ, և ատենը մէյմը ջուրին մէջ սուզելով՝ վերջապէս ապահով անդիի եզերքը կը հասնի. առանց գնդակ մը իրեն դպչելու:

Ամենէն տարօրինակ ազատումը սակայն Կորտընի լեռնականի մըն էր, որ գնդակով գլխէն զարնուելէ վերջ, մեռած ըլլալու ամէն երեւոյթ ունէր: Ձիրդ թաղուելու պահուն սակայն, կենդանութեան նշաններ կ'երեւան վրան և հիւանդանոց կը տարուի: Երեք օր հոն անդագ վիճակի մէջ մնալէ վերջ կը սկսի շրջուիլ, մեծ զարմանք պատճառելով բժիշկներուն, որոնց ամէնքն ալ զնուած էին զինքը: Յարուցեալ զինուորը իր ստացած վէրքէն կատարելապէս ապաքինելու վրայ է:

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻ, 4/16 Դեկտ. 1899

Փոքրիկ գաղթականութիւնս՝ մեծ խնդիրներ ունի այս միջոցիս. Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութեան, Տնօրէն-Ուսուցչի հրաժարեցուցման, և քահանայի ապիկարութեան խնդիրները, որոնք ամենուրեք կը յեղյեղուին, կը ծեծուին թեր ու դէմ կարծիքներով: Այդ խնդիրները կը բաղկանան հետեւեալներէ: Երբ Պատրիարքարանէ հրամայուած առժամանակեայ Թաղ. Խորհուրդին պայմանաժամը կը լրանայ, նոր ընտրութիւն կը կատարուի, Պատրիարքարանի օրէնքին համաձայն, ընդ նախագահութեամբ տեղւոյս քահանային: Առաջին քուէարկութեան մէջ լուրջ, բանիրուն եւ ամէնէն յարգուած անձեր թաղական ընտրուած էին: Անոնցմէ երկուքը հաւատացեալի մնացած ըլլալուն՝ այս ընտրութիւնը առ այժմ կը համարուի. և հետեւեալ կիրակին կը յետաձգուի երկրորդ քուէարկութիւնը, քահանային եւ հկող պաշտօնեաներու որոշումով: Այս որոշումէն շատերը սրտմտած՝ կը մնան անտարբեր. և թաղականն ալ կ'ընտրուի ինքնին ճարպիկ միջոցներով-մեծագոյն մասամբ վաղեմի հակառակասէր անձերու արբանեակներէն, որոնք միշտ առիթ կը փնտռէին թաղական ընտրելու, թեմական գործերը ըստ քմաց վարելու համար: Պատրիարքարանը կ'իմանայ եղելութիւնը և Թաղ. Խորհրդոյ վաւերացումը չի կատարեր, խոհեմ հեռատեսութեամբ, ինչուան որ չլուսաբանուի ընտրութեան մութ կողմերն ալ:

Թաղ. Խորհուրդը իր ընտրութենէն առաջ արդէն մոռդիր ըլլալով պաշտօնէ դադրեցնել վարժարանիս Տնօրէն-ուսուցիչը, որ աշակերտներու յառաջդիմութեան, բարոյականին և դաստիարակութեան մասին տարած անխոնջ աշխատութեան համար հասարակութեան համակրանքին արժանացած է, օրին մէկը առանց բաւարար պատճառի կը հրաժարեցնէ զայն: Սակայն ի նպաստ Տնօրէն-Ուսուցչին հասարակութեան կողմէ քահանային կը մատուցուի եօթանասուն ստորագրութեամբ հանրագիր մը, որով Թաղ. Խորհուրդը կը պարտաւորուի տեղի տալ. բայց հազիւ երկու ամիս անցած էր, այս անգամ աւելի ճարպիկ ձեւով, դարձեալ կը հրաժարեցնեն Տնօրէն-ուսուցիչը, ջլատելու և կասեցնելու համար վարժարանիս ընթացքը:

Այս ամէնուն դարման մը տանելու համար ժողովրդեան խնդրանքին վրայ, երեւելի և օրինասէր անձերէ յանձնաժողով մը կը կազմուի, բայց համաձայնութիւն չի գոյանար: Անկէ ի վեր խնդիրը ա՛լ աւելի բարդ երեւոյթ մը կը ստանայ:

Թաղականութիւնը ուսուցիչ է անխորով ու անվրդով մնալ իր ընթացքին մէջ. իսկ քահանան որ աւագերէց ալ է, և որ պարագային Պատր. Փոխանորդ, Տնօրէն-վերատեսուչ ազգ. վարժարանի անուններով ալ կը հոգայէ իր գործը, փոխանակ անկողմնակալ ոգւոյով չարժելու այս խնդիրներուն մէջ, լոկ իր անձնական շահուն համար Թաղ. Խորհրդոյ քմահաճոյքին առարկայ եղած է, և անոր յարած է Եկեղեցւոյ բեմէն անձնուն ձեւերու տակ յաներբեան տարաբաստելով ասոր անոր դէմ:

Քահանային անձնականութիւնը վիրաւորել միտքէս չ'անցնիր. անոր արժանիքը իր քահանայագործութեան մէջ կը սահմանափակուի. յանձին պարզ քահանայի մը աւելի յատկութիւններ փնտռելու իրաւունք չունի ժողովուրդը. հոս հոգեւոր մխիթարութեան պէտքը զգալի է. հասարակութիւնը կը խնդրէ Պատրիարքարանէն իրեն փոխ-առաջնորդ Արմաշեան վարդապետ մը, որ ազգ. գործերը իմաստուն անտեսութեամբ վարէ, կրթական յառաջդիմութեան մղում տայ, և վերջապէս հոգեւոր քարոզութեամբ միտքերը ու սիրտերը շինէ:

Հոս կան հարիւր տնուոր հայեր. Եկեղեցի մը և երկսեռ վարժարան մը: Ազգ. սնտուկը ունի 200 (*) ոսկի հնչուն դրամ, Եկեղեցին և վարժարանը 250 ոսկի հասոյթ ունի ազգ. տուրքէն, թոշակներէն և եկեղեցիին պնակներէն: Քահանային կը վճարուի ամիսը 5 ոսկի, որուն վրայ կէս ոսկի ալ բարձրելով՝ կ'ուզուի յանձնել փոխ-առաջնորդին: Քահանան ալ հարիւր տնուոր ծուխերովը և մանաւոր իրաւունքովը թող չատնայ, որ մանաւանդ ըրջակայ գիւղերը երթալով տարեկան 40/50 ոսկւոյ բացառիկ հասոյթ մը կրնայ գոյացնել. արդէն ասկէ զատ ելից հնար մը չկայ, քահանային դէմ հասարակութեան կողմէ եղած արդար տրտունջներուն վերջ տալու համար:

ԴԻՏՈՂ.

(*) Մեծ-Ունձեան Տեարք, որոնք Գոսթէմունիի հայերուն բարերարները եղած են, սոյն գումարին վրայ 3 400 ոսկի բարձրելով, դպրոցին համար հաստատեր կարուած մը գնելու տրամադիր գտնուեր են, Բայց եկու տես որ մենք իրարու միսը ուտելով բնաւ չենք մտածեր այս բարի նպատակը փութացնելու:

ԲԱԼՈՒԻ

ՍՐՈՒԱԶՆՈՐԴԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱԼՈՒԻ, 28 Նոյեմ. 1899.

Վիճակիս ազգայնոց խնդրանքին վրայ, Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ առաջնորդական ընտրելեաց ցանկ ու հրահանգ ղրկուած ըլլալով, անցեալ 20ին Գաւառ. ժողովը ի նիստ գումարուեցաւ, նախագահութեամբ Բալուի և յարակից վիճակաց առաջ. տեղապահ Տ. Եղնիկ Ծ. վարդապետ Գալրազճեանի:

Ժողովին ատենապետ Մեսրոպ էֆ. Գասպարեան, օրակարգի խնդիրը հրապարակեց և կարդաց Ս. Պատրիարք Հօր պաշտօնագիրը որով Ն. Ամենապատուութիւնը կը հրամայէր Բալուի առաջնորդական ընտրութիւնը, և նոյն հետայն կախուեցաւ եռանուն ընտրելեաց ցուցակը:

Ժողովականները, լրիվ ու միջիկ, միահամուռ ու միաձայն և առանց կարծիքներու դոյզն տարբերութեան՝ պատրաստուած էին իրենց քուէն տալու այն եկեղեցականին որ արդէն ներկայ էր ու կը նախագահէր,—վիճակին սիրեցեալ տեղապահին, — որ պիտի ըլլար արժանաւոր առաջնորդը: Սակայն Տեղապահ Հայրը՝ խօսք առնելով կը սկսի ատենախօսել. ժողովականները զարմացմամբ և ցաւօք սրտի կը լսեն որ Ն. Արժանապատուութիւնը բացարձակ հրաժարական մըն է որ կը մատուցանէ թէ՛ բերանացի և թէ՛ գրաւոր, համաստ համարատուութիւն մըն ալ կցելով իր հրաժարականին, իբր արդիւնք իր երկամեայ գործունէութեան: Ժողովականաց մեծամասնութեան համար անակնկալ մըն էր այդ պարագան, բայց կային կարեւոր անհատներ ալ որոնք նախապէս ծանօթ էին Հայրսուրբին տրամադրութեանց և համոզուած էին թէ կային պատճառներ որոնք կը հարկադրէին տեղապահ Հայրը՝ հրաժարիլ Բալուի առաջնորդութեան թեկնածութենէն: Այդ պատճառները յոյժ պարզ եւ և մէկին էին. Բալուի վանատաղի օդն ու ջուրը, որոնք խաթարած և աւրած էին իր առողջութիւնը զոր դարմանելու անձնական անհրաժեշտ հարկին տերքեւ, պիտի պարտաւորի բժշկական խնամքի և օդափոխութեան դիմել: Ուստի Տ. Սուքրէն քահանայ, Ատենապետ էֆ.ն մէյմէկ հակիրճ ատենախօսութիւններով փութացին իրենց ցաւակցութիւնը յայտնել և հրաւէր կարդալ ժողովականաց որ ի զուր չպնդեն անդառնալի որոշմամբ մատուցուած հրաժարականի մը մասին, որուն առթիւ ամիսներով ջանքեր թափուած և արդիւնք մը չէր քաղուած. միայն խրատեցին Տ. Եղնիկ վարդապետն որ ,սպէպ չունենայ մեկնելու համար, ըստ որում վիճակային ընթացիկ գործերու լուծման համար կը կարօտին իր գործունէութեան և դէպն հովուութեան. նոյնպէս խնդրեցին որ առաջնորդէ զիրենք լաւ ընտրելի մը ցոյց տալով, որպէս զի այնքան ներդաշնակութեամբ և արդիւնաւորապէս յաջողութեամբ սկսած եկեղեցական ու կրթական գործերը անարժանի մը ընտրութեամբ առաթուր չըլլան: Հայր Գալրազճեան՝ սիրայօժար ընդունեց ժողովականաց խնդրանքը՝ ժամանակ մը եւս ստորագրէ անոր համար իր մշտնջենաւոր աղաչութիւնը:

* * *

ՓՈՔՐԻԿ ԱԳԱՓԻԿՆԵՐՈՒՆ ՍՐՔԱԿՈՒՄԸ

(Դժբաղդաբար աղջիկը կը մեռնի եւ ինքը յուսահատութեան կը մատնուի.)

Ժէրմինին մէկ մեծ ցաւը,—ցաւ զոր սակայն կը փնտռէր—ճաշէն առաջ՝ օրիորդին համար բերկրեան լրագիրը երթալ բերելու համար դուրս ելլելուն, անցնիլ էր փողոցէ մը ուր փոքրիկ աղջիկներու դպրոց մը կար: Շատ անգամ արձակման պահուն դրանը առջեւ կը գտնուէր. կ'ուզէր փ-խչիլ,—ու կանգ կ'առնէր:

Նոյն և առաջ մեղուներու պարի բազմուն մէն էր, տղմուն մը, թեւերու պացումի չրշիւն մը, տղու այն մեծ ցնծութիւններէն մէկը որոնք Բարիզի մէջ փոդոցը կը ճլուրացնեն: Դպրոցին քովը ի վեր եղող նեղ ու մթին ծառուղիին՝ մատաղ աղջիկները դուրս կը փախչէին իրենց բաց վանդակէ մը, խառն ի խուռն խոյս տալով, դէպ յառաջ վազելով, արեւին տակ ստահակելով: Զիրար կը հրէին, կը հրմշտկէին, պարապ սակառներ գլուխներնուն վրայ կը ցատկեցնէին:

ԷՏՄՈՆ ԵՒ ԺԻԼ ՏԷ ԿՈՆՔՈՒՌ

Թարգմ. Ց. ՍԵՓԹԵԱՆ

(Շարունակելի)

(*) Այս թիւը մանածին թելին բարակութիւնը կ'որոշէ:

(*) Բոյս մը:

ՕՏԱՐ ԷԶԵՐ (6)

ԺԷՐՄԻՆԻ ԼԱՍԵՐԹԷՈ

Ցետոյ, հիշդ իրեն մօտ, գետակին եզերքը, «Փոարթլոյով (*) լեցուած խոտի դէզերը, պատին կրթնած եղէգի սպիտակ գաւազանները, լուացարաններուն տուփերը և մոխրաջուրի շիշերը, ջուրէն ելած փոքրիկ շունի մը խօլ շարժումներէն ցրցքնուած յարդախուրձը: Կը նայէր ու կը յիշեր: Անցեալը կը մտածէր, ապագան ծունկերուն վրայ: Հոն գտնուող խոտով, ծառերով, գետակով, յիշողութեամբը վերստին կը յերիւրէր իր գեղջկական պարտէզը: Վերստին կը տեսնէր դէպ ի շուրջը երկնցած երկու քարերը՝ որոնց վրայ մայրը, պղտիկութեանը, ամ ուր՝ չաւակեցուցած՝ իր ոտքերը կը լուար...:

* * *

ՋԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՍՏԱԿԸ

(Բայց Ժիւբիյօնի ձախող բուանշան մը կ'ելլէ վիճակ, եւ Ժէրմինի ջարդ բուրդ ըլլալով ատակ կը ճարէ՝ փոխանորդ մը գտնելու համար անոր:)

Ութ օր չարունակ, Ժէրմինի ոտքը չդրաւ խանութը:

Ժիւբիյօն ընտանիքը, տեսնելով որ ա՛լ չի գար, կը սկսէին յոյսերնին կտրել: Վերջապէս, իրիկուն մը, ժամը տասնուկէսին ատեանները, դուռը հրեց, ներս մտաւ առանց բարեւ տալու, գնաց դէպ ի այն սեղանը ուր մայր ու տղայ նստեր կէս մը նիրհէին, ճիրանի սեղմումով գոցուած ձեռքովը բռնած կտոր մը հին կտաւը վար դրաւ, որ մետաղի հնչիւն մը հանեց:

«Ահա՛», ըսաւ:

Ու կտաւի կտորին անկիւնները թող տալով, մէջը եղածը թափեց սեղանին վրայ. սեղանին վրայ ինկան ետեւէն փակցուած, գնդասեղներով կցկցուած պանքոտմաներ, ոսկին կանանչցած լուիներ, սեպ սեպ հարիւր սունոց դրամներ, քառասուն սունոցներ, տասը սունոցներ, աղբատի դրամներ, աշխատութեան դրամներ, գանձանակի դրամներ, աղտոտ ձեռներ, գանձանակի դրամներ, աղտոտ ձեռներու մէջ աղտոտած, կաշեայ դրամպանակներու մէջ յոդնած, սուերով լեցուն հիշուատեղաններու մէջ մաշած դրամներ,—քրտինք հոտող դրամներ: Գահրամներ,—քրտինքը հոտոց դրամներ: Գահրամը այդ տարածուած դրամի վրայ նայեցաւ՝ գոգցես համոզուելու համար թէ տեսածը իրական էր. յետոյ տխուր ու անուշ ձայնով մը, իր զոհարերութեան ձայնովը, պարզօրէն ըսաւ Ժիւբիյօնին.

«Ձիրդ է...: Երկու հազար երեք հարիւր ֆրանք... ինքզինքը ազատելու համար պէտք եղած ստակը...:

—Ա՛խ, բարեսիրտ Ժէրմինիս,» ըսաւ գեր կինը առաջին սրտայուզութեան մը տակ հեղձամղձուկ. և վիզը ինկաւ Ժէրմինիին, որ թող տուաւ որ զինքը համբուրէ. «Մ՚հ, նստէ, բան մը առնենք, խահուէ մը...:»

—Ոչ, չնորհակալ եմ, ըսաւ Ժէրմինի, յոգնած եմ...: Զէք գիտեր թէ ո՛րչափ յոգնեցայ, ասդին ասդին վազեցի ասիկա ճարելու համար...: Երթամ պառկիմ...: Ուրիշ անգամ...:»

Ու դուրս ելաւ:

Ընածը իրաւ էր. ասդին անդին վազելու ստիպուեր էր այդպիսի գումար մը հաւաքելու համար, այդ անկարելի բանը կատարելու համար, այսինքն երկու հազար երեք հարիւր ֆրանք գտնել. երկու հազար երեք հարիւր ֆրանք, որուն հինգ ֆրանքն անգամ չունէր առջի բերան: Հանդանակութեամբ ժողված էր այդ գումարը, մուրալով, բռնի, թալանձանքով առնելով մէկիկ մէկիկ, գըրեթէ սու առ սու: Ժողված, քերթած էր ասկէ անկէ, ասդիէն անդիէն, երկու հարիւր մէկն փոխ առնելով, հարիւր միւսէն, յիսուն ասդիինէն, քսան անդիինէն, որչափ ուզած էին փոխ տալ. դրուանատէրն փոխ առած էր, նպարավաճառէն, պտղավաճառ կնոջմէն, հաւեղէնի հայթայթիչներէն. օրիորդին հետ բնակած թաղերուն հայթայթիչներէն փոխ առած էր: Այդ գումարին կազմութեանը մէջ մտած էին ամէն տեսակ դրամներ, մինչեւ իսկ իր ջրիերին ողորմելի դրամը: Երեսը պիտդցուցած՝ գաղտնի մուրացած էր, ոտք ձեռք ինկած ուզած էր, խոնարհաբար աղաչելով, պաղատելով, պատմութիւններ յերիւրելով, նուաստութիւնը յանձն առնելով ստեղծ և տեսնելու որ իրեն ըսածներուն չէին հաւատար: Խայտառակութիւնը խոստովանելու թէ տեղդրած ստակ չունէր, ինչպէս որ կը կարծէին և ինքն ալ հպարտութենէն թող կուտար որ կարծեն, կարեկցութիւնը այն մարդոց զոյս կ'անարդէր, մերժումները, ողորմութիւնները, այս ամէն բանը յանձն առած, այս ամէն բանին գլուխ ծըռած էր, քաշած էր ինչ որ չպիտի քաշէր հաց գտնելու համար, ու այս՝ չէ թէ մէկ անգամ մէկ մարդու քով, այլ երեսուն հոգիի, քառասուն հոգիի քով, ամէն անոնց քով որոնք տուած էին կամ որոնցմէ բան մը յուսացած էր:

Վերջապէս այդ ստակը հաւաքած էր. բայց անիկա իր տէրն էր և ինքը ընդմիշտ անոր ձեռքը մատնուած էր: Ասոր համար թաղերուն կը վերաբերէր, այն ծառայութեան զոր իր հայթայթիչները մատուցեր էին իրեն աղէկ ծախող կնոջմէն, լուացարարէն, թաղին հայթայթիչներէն. օրիորդին հետ բնակած թաղերուն հայթայթիչներէն փոխառած էր: Այդ գումարին կազմութեանը մէջ մտած էին ամէն տեսակ դրամներ, մինչեւ իսկ իր ջրիերին ողորմելի դրամը: Երեսը պիտդցուցած՝ գաղտնի մուրացած էր, ոտք ձեռք ինկած ուզած էր, խոնարհաբար աղաչելով, պաղատելով, պատմութիւններ յերիւրելով, նուաստութիւնը յանձն առնելով ստեղծ և տեսնելու որ իրեն ըսածներուն չէին հաւատար: Խայտառակութիւնը խոստովանելու թէ տեղդրած ստակ չունէր, ինչպէս որ կը կարծէին և ինքն ալ հպարտութենէն թող կուտար որ կարծեն, կարեկցութիւնը այն մարդոց զոյս կ'անարդէր, մերժումները, ողորմութիւնները, այս ամէն բանը յանձն առած, այս ամէն բանին գլուխ ծըռած էր, քաշած էր ինչ որ չպիտի քաշէր հաց գտնելու համար, ու այս՝ չէ թէ մէկ անգամ մէկ մարդու քով, այլ երեսուն հոգիի, քառասուն հոգիի քով, ամէն անոնց քով որոնք տուած էին կամ որոնցմէ բան մը յուսացած էր:

Վերջապէս այդ ստակը հաւաքած էր. բայց անիկա իր տէրն էր և ինքը ընդմիշտ անոր ձեռքը մատնուած էր: Ասոր համար թաղերուն կը վերաբերէր: Ասոր համար ըրած խոստումներուն կը վերաբերէր, այն ծառայութեան զոր իր հայթայթիչները մատուցեր էին իրեն աղէկ գիտնալով ըրածնին: Իր պարտքին, տարուէ տարի վճարելիքին կը վերաբերէր: Գիտէր այդ բանը. գիտէր թէ բոլոր ամսականները անոր պիտի երթային, գիտէր թէ, իր պարտապանջներուն կամքին թողած վաշխառուական պայմաններով, անոնց կողմէ պահանջուած պարտամուրհակներով, օրիորդին տուած վարձքը իր փոխ առած երկու հազար երեք հարիւր ֆրանքին տոկոսը հազիւ կրնար վճարել: Գիտէր թէ պարտական պիտի ըլլար, միշտ պարտական պիտի մնար, թէ յաւիտեանս զրկանքներու, ենդութեան, ուտելիքի, խմելիքի, հագուստի արդուզարդի ամէն կրճատումներու պիտի դատապարտուէր: Ժիւբիյօն ընտանիքէն յոյս չունէր, ինչպէս որ իր ապագային չունէր. Անոնց վրայ ունեցած ստակի հաշիւը կորսուած էր, կը նսխլագդար: Սա ալ հաշիւի առած չէր թէ իր զոհաբերութիւնը երիտասարդին պիտի դպչէր: Առաջին զգացման մը անալով գոյնի ձեռնարկած էր: Եթէ իրեն ըսած ըլլային որ մեռնի որպէս զի ան չերթար, պիտի մեռնէր: Զայն զինուոր տեսնելու դաղափարը, պատերազմի դաշտին, թընդանօթին, վիրաւորեալներուն գաղափարը, որուն առջեւ կինը սոսկումէն աչքերը կը փակէ, մղած էր զինքը որոշում տալու որ մեռնէլէ աւելի բան մը ընէ. ծախէ իր կեանքը այդ մարդուն համար, գիտնալով ըրածնին: Իր պարտքին, տարուէ տարի վճարելիքին կը վերաբերէր: Գիտէր այդ բանը. գիտէր թէ բոլոր ամսականները անոր պիտի երթային, գիտէր թէ, իր պարտապանջներուն կամքին թողած վաշխառուական պայմաններով, անոնց կողմէ պահանջուած պարտամուրհակներով, օրիորդին տուած վարձքը իր փոխ առած երկու հազար երեք հարիւր ֆրանքին տոկոսը հազիւ կրնար վճարել: Գիտէր թէ պարտական պիտի ըլլար, միշտ պարտական պիտի մնար, թէ յաւիտեանս զրկանքներու, ենդութեան, ուտելիքի, խմելիքի, հագուստի արդուզարդի ամէն կրճատումներու պիտի դատապարտուէր: Ժիւբիյօն ընտանիքէն յոյս չունէր, ինչպէս որ իր ապագային չունէր. Անոնց վրայ ունեցած ստակի հաշիւը կորսուած էր, կը նսխլագդար: Սա ալ հաշիւի առած չէր թէ իր զոհաբերութիւնը երիտասարդին պիտի դպչէր: Առաջին զգացման մը անալով գոյնի ձեռնարկած էր: Եթէ իրեն ըսած ըլլային որ մեռնի որպէս զի ան չերթար

մնալու և չնորհակալութիւն յայտնեց այն վստահութեան համար որ կը տածուի իր նկատմամբ. հետեւարար յանձնարարեց և յորդորեց ժողովին անդամները որ կեդրոնացնեն իրենց ուշադրութիւնը Յաղորեան վարդան վարդապետին վրայ, որ կը գտնուի այժմ Մշոյ Ս. Կարապետի վանքը և որ վարած է կարեւոր վիճակներ ու օգտակար կրնայ ըլլալ իր փորձառութեամբ։ Քուէարկութիւնը կատարուեցաւ և քուէից բացարձակ առաւելութեամբ Վարդան վարդապետը հռչակուեցաւ առաջնորդ Բալուի։ Արդիւնքը պաշտօնապէս հաղորդուած է Պատրիարքարան ինչպէս նաեւ Ն. Սրբազանութեան։ Իդէպ է հրապարակաւ քաղցր պարտականութիւն մը կատարել. Բալուեցին ինքզինք յոյժ բաղդաւոր կը նկատէր այն օրէն ի վեր երբ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը բարեհաճեցաւ Տեղապահ նշանակել Դեր. Գալբատճեանը, բանիբուն, և ուսեալ, եկեղեցականը։ Վանքապատկան խնդիրներ, չնութիւն ու վերանորոգութիւն. հացակրօններուն նպաստներ հայթայթելու ջանք ու հոգածութիւն, օրբանոցի նը-կատմամբ իր դուգուրանքը, իր կոչը հոգեւորապէս մխիթարելու համար անընդհատ քարոզութիւններ, մանչերու և օրիորդաց վարժարաններու մեացման գործը և անոնց յարատեւութեան մասին ձեռք առած միջոցները. միւնոյն հոգածութիւն իր միւս վիճակաց համար Մատէնի, Արղնիի և Զնքուշի. արդարեւ ասոնք ամէնքն ալ կորով, հաստատամտութիւն և շրջահայեցութիւն կը պահանջէին։ Նորին Գերապատուութիւնը մանաւանդ նիւթական անձկութեան ժամանակի իջոցի մը մէջ պաշտօնավարելով, պատիւ բերաւ իր անձին և պաշտօնին։ Ահա այդ պատճառներով Բալուցին շատ տրտմած էր և չէր կրնար իր ցաւը և միանգամայն իր երախտագիտութիւնը չարտայայտել։

Նորին Գերապատուութեան խորին շնորհակալութիւն և նորընծիր Առաջնորդ Ս. Հօր ուժ և կարողութիւն մաղթելով

Մնամք խորին յարգանօք

Դիւան Կրօն. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
ՍՈՒՐԷՆ ՔԱ. ՏԷՐՈՅԵԱՆ ՎԱՐԴԱՆ ՔԱ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Դիւան Քաղ. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՈՒԼՈՒՄԵԱՆ Յ. ԹԻԹԻՐԻՆԵԱՆ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Քննադատութեանց քննադատութիւնը.— Բրիտանական բանակէն բարձր անձնաւորութիւն մը սա յայտարարութիւնները ըրեր է լրագրական թղթակցի մը.

«Արձակ դաշտի մէջ ճակատամարտ մը յաջողցնելու համար մեր զօրավարները միայն թշնամիին վրայ կրնան քալել, եւ, ամենացաւալի կորուստներով, զանոնք իրենց տեղերէն վանել։ Զինուորական արհեստին համար ծանօթ սկզբունք մըն է թէ հուժկու հրամանատարի մը ձեռքին տակ գտնուած քաջարի և առատ ռազմամթերք ունեցող հետեւակներ կրնան անվնաս կերպով դիմադրել ո և է յարձակման։ Անգլիական զօրավարներուն միակ սխալը այն է թէ իրենց համար այնչափ աննպատակ դիրքի մը մէջ գտնուած են։ Թուկէյա գետը անցնելու գործողութիւնը առնենք իբրեւ օրինակ։ Ակնարկ մը նետեցէք պատերազմական նախարարութեան կողմէ հրատարակուած քարտէսին վրայ։ Պիտի տեսնէք թէ, որչափ ալ քիչ հմուտ ըլլաք տեղագրութեան, Սբր Ռըտվէրս Պըլլըր, Լէյտսմիթի օգնութեան դացած ատեն կրնար պաշարել Պոէրներուն դիրքը, ինչպէս իր պարտութենէն ետքը դիտել տուին Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան ռազմագէտները։ Թուկէյայի հովիտին խորը շինուած միակ ճամբայ մը կայ որ Բոլէնդպէն կ'անցնի և ուրկէ կարելի է մտնել այն կիրճերուն մէջ որոնք Լէյտսմիթ կ'առաջնորդեն։ Պատերազմէն առաջ երկու կամուրջ կային՝ երկաթուղիին կամուրջը և ցամաքին կամուրջը։ Երկուքն ալ քանդուեցան։ Բոլէնդպէն դէպ ի առաջ ծանծաղուտ տեղ մը կայ՝ Պուլիվէր կամուրջին աջ կողմը (այդպէս կը կոչուի ցամաքային կամուրջը)։ անկէ վար կայ երկրորդ ծանծաղուտը որ դժուարանցանելի է։ Երկուքն ալ, մանաւանդ աջ կողմինը, բլուրներով պաշարուած են։ Ի՞նչ պէտք էր ընել Սբր Ռըտվէրս Պըլլըր։ Հարկ էր որ թշնամիին կրակին տակ փորձեր վերանշնելու Թուկէյայի կամուրջը և կամ պէ՞տք էր բրոնութեամբ անցնիլ ծանծաղուտները։ Ընդհակառակը, հարցնէ՞ էր սպասել որ Պոէրները ետ քաշուին։ Լորտ Մէթհուէնի եւ կաթաքրէ զօրավարին վարած դժբաղդ ճակատամարտներէն ետքը, Սբր Ռըտվէրս Պըլլըր չէր կրնար անդործ մնալ։ Ինչ որ ալ ըլլար, պարտաւոր էր ճակատամարտ մը կատարել և տալ այն տեսակ հարուած մը որ բարձրցնէ Մեծին Բրիտանիոյ ազդեցութիւնը և իր զինուորներուն բարոյականը։ Լոնտոնէն զրկուած հեռագիր մը, ինչ որ ստոյգ աղբիւրէ իմացայ, կը հրամայէր Սբր Ռըտվէրս Պըլլըրի որ յարձակողական սկսի։ Զօրավարը, գործադրելով այդ հրամանը, գիտէր թէ պիտի չյաջողի։ Կ'ամբաստանեն Սբր Ռըտվէրսը թէ խակութեամբ գործած է։ Ատիկա պարզապէս յիմարութիւն է։

«Անգամ մըն ալ դիտեցէք քարտէսը և տեսէք երկրին տրամադրութիւնը։ Առանց սկանատես ըլլալու հակատամարտին, դիւրին է ըմբռնել թէ անկարելի պահանջուած է Սբր Ռըտվէրսէն։ Պըլլըր իր ստացած հրամանները գործադրած է. զարնուած է անանցանելի պատի մը. այնչափ լաւ գիտէր այդ պարագան որ սկսելուն պէս դադրեցուց ճակատամարտը և այդ պատճառով էր որ իր կիսաբաժինները բանջինջ չեղան։ Սբր Ռըտվէրս Պըլլըր՝ կաթաքրէէն ու Մէթհուէնէն աւելի անկարող զինուորական մը չէ։ Բուն իսկ յանցաւորները անոնք են որ պատերազմի ձեռնարկեցին, առանց նախապէս ստուգելու թէ քանըմէկ օրուան ծովի հեռաւորութենէ մը կարելի՞ է մեծարանութիւններ ընել լուրջ, խոհական, հայրենասէր, մտացի և մանաւանդ ելմտական կերպով լաւ կազմակերպուած ժողովուրդի մը հետ, ինչպէս են Պոէրները։ Անգլիոյ բանակին սպայակոյտին բոլոր գուշակութիւնները տակնուվրայ եղան, դիւանագիտութեան ամենաբանքին առաջ բերած պէտքերուն հետեւանքով։ Սբր Ռըտվէրս Պըլլըրի բանակը որոշ յատակագիծի մը համար կազմուեցաւ ու փոխադրուեցաւ. ճակատն ամէն բան խանգարուեցաւ, դարմանելու այն խոչոր սխալները որոնք արդիւնք էին Պոէրներուն կողմէ պատերազմ հրատարակուելուն և և անոր հետեւող ճախողութիւններուն։ Յաջողելու հաւանականութիւն ունեցող միակ յատակագիծն էր այն որ նախապէս պատրաստուեցաւ Անգլիոյ սպայակոյտին կողմէ։ Կատարելապէս գիտէինք թէ Նաթալի սահմանագլուխին կողմէն երկիրը առաւելութիւններ պիտի ընծայէր Պոէրներուն, և որոշած էինք Տուրպան զրկել զօրաբաժին մը միայն, ամէնէն անմիջական գործին ծառայելու համար։

«Սբր Ռըտվէրս Պըլլըր, իր բանակին 60,000 հոգիովը, Տէ Արի բանակտղէն քալեց Պլէօմֆոնթէյնի վրայ, և այդ կողմէն մեր գործը շատ դիւրին պիտի ըլլար։ Օռանժի անկախ պետութիւնը եթէ վտանգի տակ մնար, պիտի ստիպէր Քրիւկէր նախագահը որ Թրանսվալի բոլոր զինուորները այդ կողմը համախմբէ։ Լէյտսմիթի, Մէյֆիքինկի ու Քիմպըլիի պաշարումները ինքնին պիտի վերնային։ Ատիկա ընելու տեղ, անգլիական զինուորները առանց մասնաւոր նպատակի ամէն կողմ զրկուեցան, քանդելով նախնական կազմակերպութիւնը և պարտաւորելով Սբր Ռըտվէրսը ետ կենալ իր ծրագիրներէն և երթալ ստանձնել Նաթալի զինուորներուն հրամանատարութիւնը։

«Ընելիք բան մը միայն կայ, այն է Նորէն կէտ առ կէտ գործադրել այդ յատակագիծը՝ այն նոր զինուորներով զորս պիտի զրկենք պատերազմի դաշտը։ Պէտք է որ հիմա Պոէրներուն հետ կռուող մեր զինուորները այնպէս մը ընեն որ թշնամին իր կեցած պաշտպանողական դիրքին մէջ սպասէլէն թուլանայ. և կամ պարտաւորել զայն որ հեռանայ իր այդ դիրքերէն և արձակ դաշտի մէջ պատերազմի մեր զօրավարներուն հետ։»

Կուրfo գնդապետը.—Տէյլի Մէյլի Մարսիլիոյ թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցեր է Կուրքօ գնդապետին հետ որ, ինչպէս ծանուցինք, հարաւային Ափրիկէ կ'երթայ։

«Մինակ չեմ երթար, ըսեր է Կուրքօ գնդապետը։ Բոռ Սայիտի մէջ ռուս սպաներ ալ պիտի ընկերանան ինծի։ Այդ նաւահանգիստէն ինծի հետ չոգենաւ պիտի նստին Ռուսիոյ Կարմիր Խաչի Ընկերութեան երեսուն անդամները։ Կը խնդրեմ որ ուշադրութիւն ընէք սա պարագային թէ մեր տոմակները ամիսէ մը ի վեր ստացած են Բարիզի մէջ։ Բոռ-Սայիտի մէջէն երեք հազար մնտուկ դեղեր մեզի կը սպասեն։ Լուրէնսօ Մարքէզ ցամաք պիտի ելնեմ մեզի ընկերացողներուն հետ։ Հոն պիտի գտնենք բազմաթիւ մարդեր որոնք մեզի կը սպասեն։ Լուրէնսօ Մարքէզէն Բրէթորիա պիտի երթամ և անկէ պատերազմին դաշտը։»

Լորտ Ռոպէրտսի համար կ'ըսուի թէ որոշած է Օռանժի կամ Տէլկոայի կողմէն Թրանսվալ չարշաւել, այլ իր գործողութիւններուն կեդրոնը ընել Սանթա Լուչիա ծովածոցը Զուլուլանտի մէջ։ Սանթա-Լուչիա ծովակ մըն է հարիւր քիլոմէթր երկայնութեամբ և քսան լայնութեամբ։ Մուտքը խափանուած է աւազուտ մասերով։ Նոյն իսկ ցուրերու ամանը ատեն նաւեր մեծ դժուարութեամբ կրնան ներս մտնել։ Լոնտոնի զինուորական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Սանթա-Լուչիա զինուոր ցամաք հանելու ծրագիրը անիրականալի է և թէ Լորտ Ռոպէրթսի յատակագիծը տակաւին յայտնի չէ։ կարծողներ կան թէ մինթէ Լորտ Ռոպէրթս պիտի կրնայ գործադրել իր յատակագիծը և թէ ուշ պիտի չհասնի՞ պատերազմի դաշտը։

Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը ճախողութիւններու այնչափ կարեւոր լուրեր առած է որ հանրութեան ծանուցանելու կը վարանի։ Ափրիքանտէրները բացարձակապէս ապստամբեր են Բարեյուսոյ Գլուխի քաղաքէն 50 մղոն հեռաւորութեամբ, թէ Ֆրէնչ ու կաթաքրէ զօրավարներուն հաղորդակցութիւնները խլուած են, թէ Լորտ Մէթհուին արիւնալի պարտութենէ մը յետոյ ետ քաշուեր է և թէ Սբր Ռըտվէրս Պըլլըր իր գործողութեանց կեդրոնը մինչև Բիլթէրմարիցպուրգ ետ տարած է։

Լորտ Ռիչների կարծիքը.— Լորտ Ռիչները որ հարաւային Ափրիկէի անգլիական բանակին սպայակոյտին իբր պետ, Բարեյուսոյ Գլուխը կ'ուղեւորի, գերման թղթակցի մը հետ տեսակցելով յայտարարեր է.

«Ճատ խօսուեցաւ հարաւային Ափրիկէի մեր զօրավարներուն անկարողութեանը վրայ։ Այդ դաղափարը ունեցողները մեծապէս կը սխալին։ Այդ տեղը գտնուող մեր զօրավարներուն կարողութիւնը ու արժանիքը կասկած չի վերցներ։ Թէեւ կարդ մը պարտութիւններու ենթարկուեցան, սակայն ատոնց համար աւելի պատասխանատու բռնելու է այն ծայրայեղ լրագիրները որոնք հանրային կարծիքը խառնակեցին իրենց յարուցած աղմուկներովը։ Այդ պատասխանատուութեան մէջ բաժին ունին նաև այն կարգ մը քաղաքագէտները որոնք արդի պատերազմը տղու խաղալիքի տեղ դրած են։ Սբր Ռըտվէրս Պըլլըր Անգլիա գտնուած ատեն միշտ չափաւորութեան կուսակից եղած և միշտ խրատած է տաք գլուխ քաղաքագէտները որ պաղարիւնով գործեն և պատերազմը դիւրին բան մը չնկատեն. բայց ի՛նչ օգուտ որ անոր այս խոհական յորդորները չլսուեցան։ Ժողովուրդին ու մամուլին ծայրայեղ իրարանցումը չուարեցուց մեր զօրավարները և սակարանի կարգ մը ողորմելի ու շահամոլ գործակալներ մեր քաջարի սպաները՝ մահուան գիրկը նետեցին։ Տակաւին պատերազմի որոշ ծրագիր մը չպատրաստուած մեծ թուով զինուորներ զրկուեցան հարաւային Ափրիկէ։ Ի՛նչ անխոհեմութիւն։ Զինուորներու պարենաւորումն ալ պէտք եղածին պէս ապահովութեան տակ չառնուեցաւ։ Պատերազմին պատճառ եղողները կարծեցին թէ մեր զինուորները իրենց դէմ պիտի ունենան կէս վայրենի և զինուորական կազմակերպութենէ զուրկ ցեղ մը։ Աստուա՛ծ իմ. որչա՛փ սխալ կարծիք։ Հիմա հասկցան թէ ատոնք կէս-վայրենիներ չեն։ Մեր դէմ ունինք զօրաւոր, զինուորական լաւ կրթութիւն մը ստացած, կանոնաւոր, խիստ արիասիրտ և շրջահայեաց ու զգուշաւոր թշնամի մը։ Ատոնք տեսակ մը հարաւային Բրուսիացիներ են։ Մեր պատերազմական նախարարութիւնը բնաւ տեղեկութիւն չունի Թրանսվալի զինուորական պատրաստութիւններէն։ Կարելի է դուք ասոր չէք հաւատար. բայց ըսածներս բացարձակ ճշմարտութիւններ են։ Բարեյուսոյ Գլուխի գաղթավայրին զինուորական նախորդ հրամանատար Պըթլէր զօրավարին զրկած տեղեկագիրները՝ Թրանսվալի զինուորական կացութեան վրայ, նոյն իսկ չկարդացուեցան։ Այո, անհոգութիւնը այդ աստիճան առաջ տարուեցաւ։ Արդէն Խարթումի անկումն ալ այդ տեսակ անհոգութեան մը հետեւանքը չէ՞։ Այն ատեն ալ հիմակուան սխալները գործուած էին։ Անգլիոյ սպայակոյտը նոյն միջոցին ալ տեղեկութիւն չուներ թշնամիին վիճակին ու զօրութենէն։ Սպայակոյտը կը կարծէր թէ Խարթումի գրաւումը բան մը չէ։ Կորտոնի մահը և քիչ ետքը Սուտանի ցեղապետին դրօշին ալդ քաղաքին վրայ ծածանիլը չուտով վերջ տուաւ այդ երազներուն։ Արդ, հմակուան պատերազմին առթիւ ալ եթէ զգոյշ չարժինք, ո՞վ կ'ըսէ թէ եղած կորուստները դարմանել անկարելի է։

«Անգլիայէն զրկուած օգնական զինուորները Բարեյուսոյ Գլուխի գաղթավայրին մէջ երբ համախմբուին, առաջին պարտականութիւնն պիտի ըլլայ յանձնարարել մեր սպաներուն որ զգոյշ կենան առաջուան անխոհեմութիւններէն, վասն զի զգուշաւոր և խոհական թշնամի մը առջեւ հարկ է միշտ արթնութեամբ չարժիլ։ Բաղմաթիւ ապացոյցներով հաստատուած է թէ անխոհեմութեամբ կատարուած զինուորական գործողութեան մը հետեւանքը միշտ ձախողուածի կը յանգի։ Եթէ այս պատերազմին մէջ յաղթող հանդիսանալ կ'ուզենք, անհրաժեշտ է որ Թրանսվալը շրջապատենք երկաթեայ շրջանակով մը։ Եթէ Թրանսվալի կոկորդը երկաթեայ թաթով մը չսեղմենք, պէտք է վստահ ըլլանք թէ անպատճառ պիտի կորսնցնենք պատերազմը։ Հիմակուընէ կրնամ ըսել թէ կատարուելիք զինուորական գործողութիւնները, ընդհանուր ակնկալութեան հակառակ, շատ ծանր պիտի ըլլան և երկար պիտի տեւեն։

«Լոնտոնի մամուլին յարուցած աղմուկը բնաւ նկատողութեան պիտի չառնուի։ Թէ անոնք և թէ անոնց հետ Անգլիոյ ամբողջ ժողովուրդը պիտի պարտաւորուին քիչ մը շատ համբերել, որովհետեւ այնպէս կը կարծեմ թէ Թրանսվալի և Օռանժի զինուորները հազիւ տարէ մը կարելի է ընկնել։ Ես մեր զինուորներուն պիտի սորվեցնեմ Պոէրներուն պատերազմելու եղանակը։ Սուտանի պատերազմին ատենն ալ նոյնը ըրի։ Սուտանի պատերազմը կարծուածին չափ դիւրին բան մը չէր։ Հիմա խօսինք զինուորական առաքմանց կէտին վրայ։ Այնպէս կը կարծեմ թէ Նաթալ իր խորտուբորտ դիրքովը բոլորովին անյարմար է զինուորական մեծ ոյժի մը առաքմանը։ Լեռնոտ տեղեր շատ դժուար է մեծ թուով զինուոր հաւաքել։ Մենք այդ կողմը 9-10,000 զինուոր ունինք։ Տակաւին չեմ գիտեր թէ ատոնք յառաջիկային ո՞ւր պիտի զրկեմ։ Սպայակոյտի պէտ ըլլալը շատ դժուար է, մանաւանդ այն պարագային մէջ երբ պարտաւոր ըլլայ դարմանել ուրիշներու կողմէ գործուած մեծամեծ սխալներ։ Արդէն հարաւային Ափրիկէի մէջ Անգլիոյ հետեւած քաղաքականութիւնն ալ շատ անտեղի էր։ Կարելի էր Ափրիկէի խնդիրը կարգադրել կէս քանակութեամբը այն դրամին և ժամանակին զորս այսօր պիտի ստիպուինք սպասել։ Հիմա հարիւր յիսուն հազար հոգիի պէտք ունինք։ Զեմ ուզեր խօսիլ մինչեւ հիմա զուր տեղը թափուած և թափուելիք արիւնին վրայ։ Բոլոր այս աղէտին առաջքը կ'առնուէր եթէ քիչ մը աւելի խոհականութեամբ գործէինք։»

Աբիսինիան կը հեռագրեն թէ հազար հոգի տեղւոյն անգլիական դեսպանատունը դիմելով խնդրեր են որ իրը կամաւոր ծառայեն հարաւային Ափրիկէի մէջ։

Սեուլիոյ Կարմիր Խաչի Ընկերութիւնը երկու հազար Ֆր.ի չէք մը զրկեր է Բրէթորիա, Թրանսվալի մայրաքաղաքը։

Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը քսան մը միլիոն վատնուչ յանձնարարեր է գերմանական զինագործարանի մը։

Ռումանիոյ զինուորական կցորդը.— Սոֆիայի լրագիրները կ'ըսեն թէ բրիտանական կառավարութիւնը չէ ուզեր որ Ռումանիոյ կողմէ զինուորական կցորդ մը գտնուի պատերազմի դաշտին վրայ։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 3 Յունուար.— Լրագիրները կ'ըսեն թէ Պոէրները, բաւական օգնութիւն ստանալէ ետքը, գիշերը վերստին գրաւեր են այն դիրքերը որոնցմէ Ֆրէնչ զօրավարը դիրենք վանած էր յունուար 1ին։

—Նաուրորթէն յունուար 2 թուականով կը հեռագրեն թէ նոյն օրը Բոլէդպէրկի շրջակայ բլուրներուն վրայ բուռն ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է։ Պոէրները կատաղօրէն պաշտպաներ են ամէն մէկ կէտը, բայց վերջապէս ստիպուեր է ետ քաշուիլ։ Անգլիական կինորները քաղաքին տիրող ընդարձակ դիրք մը գրաւեր են՝ հարաւէն արեւելք։

—Լրագիրները Սթէրքսթրոմէն (կաթաքրէ զօրավարին ընդհանուր բանակատեղը) հեռագիր մը կը հրատարակեն այս օրուան թուականով թէ Պոէրները յարձակեր են Մոլթէնոյի վրայ, Սթէրքսթրոմի և Սթորմբերկի մէջտեղը։ Ճակատամարտը կը շարունակէ։

—Բոլէդպէրկի մօտ Պոէրները փորձեր են կողոպտել կառախումբ մը որ ուտելիք կը տանէր Ֆրէնչ զօրավարին զինուորներուն։ Օգնութեան համար նոյն տեղը զրկուեր է կառաւ խումբ մը՝ բիկի զինուորներով։ Պոէրները յարձակեր են կառախումբին վրայ։ Անգլիացիները ստիպուեր են ետ քաշուիլ։ Ասոնց կորուստը յայտնի չէ։

—Տուկլասէն կը հեռագրեն յունուար 2 թուականով թէ Բիլէր գնդապետը նոյն քաղաքը գրաւեր է առանց ընդդիմութեան հանդիպելու։ Դէպքերը խանդավառութեամբ ընդունուեր է այն բնակիչներուն կողմէ որոնք հաւատարիմ մնացած են Անգլիոյ։

ԳԵՐԱԴՈՅՆ ԱՏԵԱՆՔ.—Բարիզէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Գերագոյն ատեանը, գռնփակ նիստի մը մէջ, 37ի դէմ 136 ձայնով, մեղադրեր ճանչցած է Պ. Տէրուլէդը և 200 ձայնով մեղմացուցիչ պարագաներ չնորհած է։ Մասնաւոր Պ. Պարէյեի և հակակրէական Երիտասարդութեան նախագահ Պ. Տիւպիւք անպարտ արձակուած են։ Լիւռ-Սալիւսի կոմսը ի բացայայտութեան դատապարտուեր է։ Պ. Պլիվիէի մեղադրութեան վճիռը արձակուած է 48ի դէմ 148 ձայնով. տը Սապրան-Բոնթէվէզ կոմսը՝ 23ի դէմ 152 ձայնով և Պ. տը Ռամպլ՝ 65ի դէմ 103 ձայնով։ Պ. Կոտֆրուա և Պատոն տը Վ.ս ալ անպարտ արձակուած են՝ հարկ եղած օրինական մեծամասնութեամբ մեղադրեալ ճանչցուած չըլլալնուն համար։ Գերագոյն Ատեանը մեղադրեալ ճանչցած է Պ. Կէռէնը՝ դաւադրութեան և ոստիկանութեան դէմ անարգանք ըրած ըլլալուն համար։ Սպանութիւն փորձելու խնդիրը նկատողութեան չէ առած՝ մեղմացուցիչ պարագաներ քուէարկելով։

Պելկրատէն չորեքշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ալէքսանտր թագաւորը առաջին կարգի Սպիտակ Արծիւ պատուանշան նուիրած է Ֆլանց Ֆէրտինանտ և Օթօ արհիդուքներուն։ Ֆրանց Եսէֆի կայսրը երկաթէ թագ պատուանշանը նուիրած է Վիէննայի սերպիական դեսպան Պ. Միլան Միխայիլովիչի և նոյն դեսպանատան զինուորական կցորդ Բանիչ գնդապետին։

ԷՕԼԷՆՊՈՒՐԻ ԻՆՆՍԱՆԸ.— Բոլիքիճ Քարեսբուսկեց կ'իմանայ թէ Ասարիոյ կայսրը իր սերպիր շնորհաւորութիւնները յայտնել տուեր է Վիէննայի գերման դեսպան Էօլէնպուրկի իշխանին՝ Վիլհէլմ Կայսեր կողմէ անոր աղնուականութեան տիտղոս շնորհուելուն համար։

ԼՈ. ՀԷՅ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.— Լոնտոնէն դեկտ. 31 թուականով կը հեռագրեն թէ Լա Հէյի անգլիական դեսպան Պ. Հէնրի Հօուարտ ստորագրեր է Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին այն պայմանագրութիւնը որ կը վերաբերի 1864ի ծրագրեալի պայմանագրութիւնը ծովային պատերազմներուն համար ալ գործադրելի ընելու խնդրին։ Կը յիշուի թէ Անգլիա այդ պայմանագրութեան հաւանած էր վերապահումներ ընելով։ Ժ. յոդուածին համար որ կը տրամադրէ թէ չէզոք տէրութիւնները պարտաւոր են վար դնել պատերազմի գերիները. Անգլիա իր արդի օրէնքին անհամաձայն կը գտնէ այդ տրամադրութիւնը։ Հոլանտա յայտարարած է որ այդ վերապահումը այն ատեն միայն կ'ընդունի երբ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին մասնակցող տէրութիւնները որոշեն հաւանին անոր։ Արդ, այս հաւանութիւնը ձեռք բերուած ըլլալով, անգլիական կառավարութիւնը արտօնած է Լա Հէյի իր ներկայացուցիչը ստորագրել նոյն պայմանագրութիւնը։ Մ. Նահանգաց դեսպանն ալ թէեւ միւնոյն դիտողութիւններով տակաւին չէ ստորագրած այդ պայմանագրութիւնը, սակայն կը յուսացուի որ ան ալ ցարդ ստորագրած ըլլայ, քանի որ միւս տէրութիւնները հաւանած են։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.— Մ. Նահանգաց և Սպանիոյ նախարարութիւնները, 1795ի և 1877ի պայմանագրութիւնները իրար խառնելով, առաջադրած են նախ երկու երկիրներուն յարաբերութեանց համար ընդհանուր դաշնադրութիւն մը կազմել. յետոյ զատ զատ պայմանագրութիւններ՝ փոխադարձաբար յանցաւորները յանձնելու, թղթատարի ու հեռագիրներու և գրական սեպհականութեանց համար։ Մ. Նահանգները կը հաւանին նաեւ Սպանիոյ հետ առեւտրական դաշնադրութիւն մը կնքել, ինչպէս կայ Ֆրանսայի ու Բրազիլի հետ։ Այդ դաշնադրութիւնը պիտի վերաբերի Մ. Նահանգաց և Սպանիոյ առեւտրական ուղղակի յարաբերութեանց, վասն զի 1898ի Բարիզի հաշտութեան դաշնադրութիւնը արդէն աղատեցուած է Սպանիոյ վաճառականութիւնը Փիլիպպինեանց մէջ։ Սպանիա կ'ուզէ որ գինիներուն և պտուղներուն համար բաց ըլլան Մ. Նահանգաց հրապարակները։

Փիլիպպինեաններ.— Անցեալ հինգշաբթի Փիլիպպինեան բիկիները Թարլաքի մօտ գերի տարեր կամ սպաններ են՝ ամերիկեան չորս զինուորներ։ Վիկանէն մինչեւ Սան-Եսիդրօ ապստամբները կը նեղեն ամերիկեան գիծերը։

Սերպիոյ հանրօգուտ շինութեանց նախարար կարգուեցաւ Կ. Պոլսոյ սերպական դեսպանատան նախորդ զինուորական կցորդ Սվէթոյաշ Նէշիչ գնդապետը, փոխանակ Աթանասքովիչ գնդապետին որ պատերազմական նախարար անուանուած է։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ.— Դեկտ. 6ին Ճիպուտի հասեր են Ռուսիոյ կայսրանանպահ զօրաբանակէն երկու սպայ՝ տեղակալ Տավիտով ու Տրակոմիրով որոնք Բեգեսպուրկէն կու գային և Հալէշխոտանի մայրաքաղաքը Ատտիս-Ապեպա պիտի երթային։ Երկու տեղակալները Ճիպուտիի մէջ սպասեր են երկու ռուս բժիշկներու որոնք Ատտիս-Ապեպայի ռուսական դեսպանատան իրենց պաշտօնակիցներուն պիտի յաջորդեն։ Ճիպուտիի լրագիրները կ'ըսեն թէ հակառակ եգիպտական լրագիրներու գրածին, այդ սպաներուն և բժիշկներուն Ճիպուտիէն անցնիլը արտասովոր բան մը չէ։ Ատոնք պիտի յաջորդեն իրենց այս պաշտօնակիցներուն որոնք Ռուսիա կը դառնան։ Երկու սպաները, կ'ըսեն Ճիպուտիի լրագիրները, Զարին կողմէ ո և է նամակ պիտի չյանձնեն Մենելիքի, այլ Ատտիս-Ապապայի ռուսական դեսպան Պ. Վլասովի թղթածրարը կը տանին։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Երեսփ. Ժողովին մէջ վերջերս վիճաբանութիւններ կատարուեցան Թեսալիոյ տնտեսական կացութեանը վրայ։ Քանի մը ատենաբաններ նկարագրեցին գիւղացիներուն վիճակը։ Ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ կառավարութիւնը ինչ որ կարելի է պիտի ընէ այդ նպատակին համար։

—Թեսալիացի քանի մը երեսփոխաններ խնդրեցին ելմտական նախարարէն որ Թուրքիոյ թողուած մասերուն բերքերը առանց մաքսի Յունաստան մտնեն, վասն զի ատոնք հիմա թէ՛ Թուրքիոյ և թէ Յունաստանի մէջ մաքսի ենթակայ են։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱԽԱՏՈՐՄԸ.— Զեռնհասնախարարները նախարարաց Խորհուրդին ներկայացուցին իրենց բանակցութեանց արդիւնքը՝ նաւատորմին յաւելման, ծովեզերքներու պաշտպանութեան և նաւային կայաններուն կազմակերպութեան խնդիրներուն համար։ Որոշուեցաւ երկու ծրագիր ներկայացնել Երեսփ. Ժողովին երբ նստաշրջանը բացուի։ Այդ ծրագիրներուն գործադրութեանը համար 400 միլիոն Ֆր.ի վարկ մը պիտի ուզուի։ Ծովեզերքներու պաշտպանութիւնը 120-130 միլիոն Ֆր.ի ծախք մը կարօտ է և երկու կամ երեք տարեշրջանի պիտի բաժնուի։ Այդ ծախքը ամէն տարի պիտի հոգացուի այն 50 միլիոն Ֆր.էն որ հիմա յատկացուած է կարգ մը պարտաքուղերու հատուցմանը, վասն զի մինչեւ այն ատեն այդ պարտաքուղերու փոխարժէքը հատուցուած պիտի ըլլայ։ Վարկէն մնացած մասը պիտի յատկանայ նաւային նոր շինութեանց օրուն ծրագիրը տակաւին վերջնական կերպով որոշուած չէ։ Ծովային նախարարութիւնը կ'առաջարկէ շնչել վեց զրահաւոր, վեց յածաւորակ և քանի մը թորփիլնաւեր։ Հիմա նաւային նոր շինութեանց համար ելմտացոյցին մէջ 105 միլիոն Ֆր.ի վարկ մը նշանակուած է, որոնց կէսը երկու տարուան մէջ պիտի կատարուի։ Երկու տարիէն վարկին մնացորդը պիտի յատկանայ նոր ծրագրին գործադրութեանը՝ որ մինչեւ այն ատեն որոշուած պիտի ըլլայ։ Զորս կամ հինգ տարիէն պիտի կատարուի ամբողջ ծրագրին գործադրութիւնը։ Ֆրանսայի նախարարապետը սա զեկոյցը հրատարակել տուած է Հաւասի մէջուցա.

«Կառավարութիւնը տակաւին մանրամասնօրէն որոշած չէ այն ելմտական միջոցները որոնց պիտի դիմէ՝ ծովեզերքներու և գաղթավայրերու պաշտպանութեան ծրագրին ծախքերուն համար։ Բացարձակապէս կը ծանուցուի թէ ամէն պարագայի մէջ, ո և է պատրուակով, փոխառութիւն պիտի չըլլայ և թէ սովորական ելմտացոյցէն միայն պիտի հոգացուի այդ ծախքը։»

ՕՐԻՆՈՒՐԱԿԱՆ ԿՑՈՐԴՆԵՐԸ.— Ի. դպիա լրագիրը սա կէս-պաշտօնական զեկոյցը հրատարակեց զինուորական կցորդներու խնդրին համար։

«Գալով Իտալիոյ, մեր ստացած տեղեկութիւններուն նայելով կրնանք ըսել թէ խնդիրը շատ պարզ է։ Քիչ ատենէն Բէնոնիէռ գնդապետը պիտի դադրի Հռոմի Ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդի պաշտօնէն։ Վասն զի անոր ատենի բարձրացման թուականը հասած է։ Ֆրանսա այն ատեն յաջորդ մը պիտի կարգէ Պ. Բէնոնիէռի և Իտալիա նոյն առիթով Բարիզի իր դեսպանատան համար զինուորական կցորդ մը պիտի կարգէ իբր յաջորդ Բանիցարտի գընդապետին։

ԵՐԿԱՆՇԱՐԻ ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԷՋ

600 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՆ

Թիֆլիսէն առջի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նոյն օրը երկրաշարժի ցնցումներ զգացուելով, տասը գեղի մէջ գրեթէ տուներու կէսը կործաներ են։ Զրոյցի մը նայելով վեց հարիւր հոգի զոհ գացած են։ Փութով օգնութիւններ կը զրկուին։

Պերճիկ չուրներ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՆԵՐ.—Տէնիզլի գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Այտընի նահանգին պաշտօնեաներէն Լօմէր Ֆէչմի էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Նիկոլի կառավարիչ Գէքիր Բեամի էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Գոսովոյի նահանգին տէֆթէրտար Միհանթ պէյի։ Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Դաւրէժի օսմ. հիւպատոսարանին ֆրանսերէնի քարտուղար օսմ. հպատակ Ալպէր Եժէլ էֆ.ի։

ՕՏԱՐ ԳԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ.— Սեւ Լեռան կառ

ԽԱՀՈՒԷԻ գինը երկու ֆր. բարձրացեր է եւրոպական հրապարակներու վրայ։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդը իր նիստերը դադրեցուց տօնական օրերու պատճառաւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Ալեքսանդրիոյ ուղղակի տուրքերու վարչութեան նիստամամբ խիստ քննութիւն կատարուելով, հաստատուեր է թէ հաւաքիչ մը 400 սակի իւրացուցած է, սակայն ժամանակին կրնալով յայտներ է փախչիլ։ Երաշխաւորն ալ գիտնալով հաւաքիչին ընթացքը, առաջուընէ ծախեր է իր բոլոր ունեցածը։

—Եգիպտոսի եկմտական նախարարութիւնը նախարարաց Խորհրդին ներկայացուց ընդհանուր եկմտացոյցէն դուրս գըտնուած վարչութիւններու եկմտացոյցը, որպէս են առողջապահական Խորհուրդը, թաղապետութիւնները, փարոսներու և նաւահանգստի վարչութիւնը, և այլն։

—Եգիպտոսի պատերազմական նախարարութիւնը կ'ուզէ դիւրութիւններ ընծայել այն Սուտանցիներուն որոնք կը փափաքին Եգիպտոսէն Սուտան երթալ, սակայն յանձնաժողով մը կազմուած է ատոնց նիւթական կարողութիւնը ստուգելու համար։ Շատ մը աղքատ Սուտանցիներ իրենց ծնողավարը վերադարձած են։ Մինչեւ հիմա երկու հազար հոգի աղերսագիր տուած են, Սուտան երթալու համար արտօնութիւն ուզելով։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը Ցունաց Պատրիարքարանի զրկեց Բրէվէզայի նոր մետրապոլիտ Տ. Բոզմայի պաշտօնը վաւերացնող Պէրատը։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ հարցաքննիչ դատաւորներէն Սալիմ էֆ. և Նոյն Խորհուրդին նախնական դատարանին օգնական անդամներէն Իշան էֆ. Նէմէն պիտի երթան՝ նոյն նահանգին մէջ զեղծում գործող պաշտօնեաները հարցաքննելու համար։

ԱՆԳԼԻՈՑ դեսպանատան Մէլիքա ալաքանանին յայտնուած է Սալամանտրը որ մօտերս Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի ժամանէ։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Մահմուտ խանի որդին Մոհսին խան և եղբօրորդին Մէհտի խան որոնք Կ. Պոլսոյ զինուորական բարձրագոյն վարժարանէն շրջանաւարտ եւած են, երէկ Թէհրան ուղեւորեցան Պաթումի ճամբով։ Դեսպանը ու պաշտօնեաները չոգենաւ երթալով ողջերթ մաղթեցին։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը ծանոյց իր բոլոր պաշտօնեաներուն ու քարտուղարներուն որ առտուները ժամ 5 ու կէսին իրենց պաշտօնին գլուխը գտնուին և իրիկունները ժամ 10 ու կէսին մեկնին։

ԲԱՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ. — Կայս. կառավարութիւնը նկատելով որ Պէրութի ու շրջականերուն բժիշկներուն գրեթէ բոլորը Պէրութի Ֆրանսական կամ ամերիկեան վարժարանին մէջ ուսած օտարականներ կամ տեղացիներ են, որոշեց Դամասկոսի մէջ քաղաքային բժշկական վարժարան մը հաստատել՝ ծախքը կը-թական նախարարութեան կողմէ հոգացուելով։

ՋՈՒԻՑԵՐԻՈՑ հեռագրական վարչութիւնը Կ. Պոլիս զրկած է այն ցուցակը որ հինգ տարին անգամ մը կը հրատարակուի, և ուր նշանակուած են միջազգային հեռագրական միութեան կայանները։ Այդ ցուցակը, որ հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան կողմէ հեռագրական կայաններուն զրկուած է, ցոյց կու տայ թէ այդ միութեան մէջ գտնուած հեռագրական բոլոր կայաններուն թիւն է 103, 140։ Հինգ տարիէն ի վեր 20, 169 հեռագրական նոր կայաններ բացուած են։

ՊԻԼԼԷՅԻՆի մետաքսի երեսուն գործարանները, որոնք ամէն տարի այս միջոցիս կը փակուէին, այս տարի տակաւին բաց կը մնան, վասն զի խոզակին բերքը առատ է և մետաքսը շատ կը ծախսուի։

ՁՄԵՌԸ. — Նոյեմբեր 25ին Ֆարսպատանէն Վան եկող ուղեւորները Մահմուտիէն մէկուկէս ժամ հեռուն ցորեկ ատեն, ձիւնի փոթորիկի բռնուեր են։ Ուղեւորներէն երեքը և տասերեք անասուն սառեր են։ Ղսկուած օգնութիւններով երեք մարդ և 41 հակ ալրանք ազատուեր են։

—Ապցեալ շաբթու Պիթլիսի մէջ ու շրջակայքը շատ ձիւն տեղացեր է և սաստիկ փոթորիկներ ծագեր են։ Բաղաքին մէջ շատ մը ծառեր արմատախիլ եղեր են։ Ճամբաներու վրայ մարդու կորուստ պատահած ըլլալու մասին տակաւին տեղեկութիւն առնուած չէ։

—Վանայ մէջ ու շրջակայքն ալ գրեթէ ամէն գիշեր ձիւն կը տեղայ։

ՍԷԼԱՆԻԿի նահանգին մէջ սեպտ. ու հոկտ. ամիսներուն 2855 ծնունդ և 1832 մահեր պատահած են։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ դատարանին վճռագիրներու, գործադրութեան ճիւղին զեղծումներուն դատաստանը երէկ ալ յետաձգուեցաւ, դատական նախարարութեան փաստաբան Էրիպ էֆ.ի հիւանդութիւնը պատճառաւ։

ԱՏԱՆԱՑԻ մէջ վաճառական կեսարացի Եորտամ աղայի սպասաւորը՝ Բանտէլի իր տիրոջ դրամարկղը խորտակելով, հազար եօթը հարիւր ոսկի գողցեր է։ Բանտէլի և ընկերները ձերբակալուեր են։

ՏՐԱԳԻԶՈՆԻ Պաֆրա գաւառակին մէկ գիւղին մէջ տունէ մը հրդեհ ծագելով տան տէրը՝ յոյն մը՝ կինը, երկու աղջիկները և իբր հիւր գտնուող հայ կին մը բոցերուն մէջ մնացեր ու այրեր են։

ՈՒՆԵԱՑԻ բացերը, անցեալ օր, մինչեւ նաւակ մը փոթորիկի բռնուելով ընկղմեր է։ Մէջ գտնուողները Հասան, Փափազեան Գրիգոր, Թաթարեան Խաչատուր և Աշըքիէօզեան Մելիտոս խեղդուեր են։

ՄԱՍՍՈՒՍԷի ձանիկ շոգենաւին՝ որ Եալը Ռէօշկիի առջեւ խարսխած է, քովի խուցէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց շուտով վտանգին առաջքը առնուեցաւ։

ԿԱՌՈՒԻ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ Բ. Դրան պոլսոյին վրայ վարձու կառք մը կոխոտեց Հիւսէին անուն մարդ մը որ վիրաւորուեցաւ։

ՑԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Ցլորինացի Եորկի անուն մարդ մը երէկ Պոլսոյ Պալըք Բազարէն անցած պահուն յանկարծամահ եղաւ։

ՆՈՐ ՍԱԿԱՅՈՅՑ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓՆԵՐՈՒՆ

Աւասիկ Կ. Պոլսոյ քարափներուն նոր սակացոյցը որ փաւերացած է կայս. Ի. բատէով։

ՄԱՍ Ա.

Պարանի տուրք

(Բալամար բէսմի)

Ցօդուած Ա.—Քարափին մօտեցած շոգենաւերը, առագաստանաւերը և ամէն տեսակ նաւեր ութ օրուան համար իւրաքանչիւր Թոնոյին մէկ ֆր. պիտի վճարեն՝ տարողութեան պաշտօնական քանակութեան հաշուով։ (Նաւ մը եթէ ութ օրուան պայմանաժամէն առաջ քարափէն հեռանայ և ութ օրը չանցած նորէն մօտենայ, կրկին տուրք պիտի չվճարէ, միայն թէ բացակայութիւնն ալ մէջը հաշուելով պայմանաժամը պէտք չէ ութ օրը անցնի։ Այդ պարագային եթէ նաւ մը որոշուած պայմանաժամէն առաջ մեկնի, նաւապետ շոգենաւի ծախքը ինք պիտի վճարէ)։ Այդ ութ օրուան պայմանաժամէն ետքը, իւրաքանչիւր օրուան համար ամէն մէկ Թոնոյին հարիւրին տասը յաւելում պիտի ըլլայ.

Ցօդ. Բ. — Բաց ի այն մավուններէն որոնք Գ. յօդուածին մէջ նշանակուած գործողութիւններուն ենթակայ են (*), ապրանք փոխադրելիք իւրաքանչիւր շոգենաւ կամ առագաստանաւ եթէ քարափին կապուած մնալու պայմանաժամը երկարեն, որոշուած մէկ ֆր. տուրքը սապէս պիտի զեղչուի.

Բոլորովին ածուխ բեռցած աւերէ կամ մավուններէ՝ 10սանթիմ։ Բոլորովին արմտիք, փայտ և շինուածանիւթ բեռցած նաւեր՝ 10 սանթիմ։ Ուրիշ ամէն տեսակ նաւեր՝ 10 սանթիմ։

Պարանի տուրքին մէջ հաշուուած է նաեւ նաւապետ շոգենաւի ծախքը՝ նաւը քարափին մօտեցնելու և անկէ հեռացնելու համար։

Ցօդ. Գ. — Հետեւեալ կերպով պարանի տուրք պիտի առնուի բացը կեցող նաւերէ ապրանք փոխադրող մավուններու և ամէն տեսակ նաւերու ինչպէս նաեւ մաքսային քննութեան ենթարկուելու համար քարափին մօտեցած մավուններու և ամէն տեսակ նաւերու մէջ գտնուած ապրանքներէ։

Ա. Զ. սակացոյցին տրամադրած տուրքէն հարիւրին քսան աւելի տուրք մը՝ բացը գտնուող նաւէ մը հանուած և կամ հոն փոխադրուող ապրանքներէն։ Բ. Զ. սակացոյցին տրամադրած տուրքին մէկ երրորդ մասը՝ այն ապրանքներէն որոնք քարափին կը մօտենան՝ մաքսային գործողութեանց կատարմանը համար։ (Մաքսային քննութիւնները, սովորական ատեններ պէտք է կատարուին 24 ժամու մէջ)։ Գ. Զ. սակացոյցին համաձայն, բեռցուելու և պարպուելու տուրքէն զերծ եղած ապրանքները երբ նաւերը բեռցուելու և կամ անոնցմէ պարպուելու համար քարափին վրայ հանուին, իւրաքանչիւր Թոնոյի համար երեք ղրուշ պիտի վճարեն. իսկ միայն մաքսային գործողութեանց համար եթէ քարափին մօտենան՝ երկու ղրուշ։

Ցօդ. Դ.—Գ. յօդուածին տրամադրութիւնները գործադրելի չեն ո՛չ Թրանսիթի ճամբով եկած ապրանքներուն և ոչ ալ ածուխներու համար։

Բ. ՍԱԿԱՅՈՅՑ

Քարափին մօտեցող նաւերը մտնող եւ անոնցմէ ելլող ուղեւորներու մասին.

Ա. կարգի ուղեւորներէն՝ 5 ղրուշ, Բ. կարգի՝ 3 և Գ. կարգի՝ 20 փարա։

Քարափի տուրքը պիտի չառնուի Տարտանէլի ու Սեւ ծովի եղերքներէն դէպ ի այս կողմ գտնուող նաւահանգիստներէն եկող ուղեւորներէն, տասը տարեկանէն վար եղած տղաքներէն և թէ՛ յատերազմի ու թէ սովորական ատեն առանձին կամ խմբովին ճամբորդող զինուորներէն։ Ուղեւորները ուղղակի Ընկերութեան պիտի հատուցանեն քարափի տուրքը, ուրիշ բան է եթէ Ընկերութիւնը զանոնք փախադրող շոգենաւերու Ընկերութեանց հետ պայմանագրութիւն կնքած ըլլայ՝ քարափի տուրքը ուղղղինին վրայ աւելցնելու համար։ Ուղեւորներուն անձնական յատուկ կարասիները քարափի տուրքէ զերծ պիտի ըլլան։

Գ. ՍԱԿԱՅՈՅՑ

Արժէքուղթերու, դրամներու եւ մեծարժէք նիւթերու մասին։

Ոսկի ու արծաթ դրամներ և արժէքուղթ պարունակող ծրարներէն տասնվեց տուրք պիտի գանձուի։

Ա. Մինչեւ հինգ հազար օսմ. ոսկի արժէք ունեցողներէն հազարին 1/10։ Բ. Հինգէն մինչեւ տասը հազար՝ 50 ղրուշ (որոշ տուրք) և հինգ հազար ղրուշէն վեր աւելորդին համար հարիւրին կէս։ Գ. Տասը հազար ղրուշէն աւելի արժէք ունեցողներէն 70 (որոշ տուրք) և տասը հազարէն վեր աւելորդին համար հարիւրին մէկ քառորդ։ Ամէնէն ալ իւրաքանչիւր հակի համար՝ երկու ղրուշ պիտի գանձուի։ Գոհարեղէններ, թանկագին քարեր, զուտ ոսկի ու արծաթ ձոյլեր, ոսկիով կամ արծաթով բանուած նիւթեր և այլն պարունակող հակերու իւրաքանչիւրն՝ հինգ ղրուշ պիտի առնուի և միեւնոյն տուրքին ենթակայ պիտի ըլլան։ Մեծարժէք նիւթեր պարունակող ծրարներէն զատ, թղթատարական ծրարներու իւրաքանչիւրէն մէկ ղրուշ պիտի առնուի։

Դ. ՍԱԿԱՅՈՅՑ

Նաւերը բեռցուած եւ անոնցմէ դուրս հանուած կառքերու եւ այլնի մասին։

Երկու կամ չորս անիւով և մէկ նստարանով կառքերէն՝ 35 ղրուշ։ Նոյն տեսակ և զոյգ նստարանով կառքերէն՝ 50 ղրուշ։ Սայլերէ, սայլակներէ և այդ կարգի ապրանքներէ ալ իրենց ծանրութեանը համեմատութեամբ տուրք պիտի առնուի, իբր կառքի կազմած։

Ե. ՍԱԿԱՅՈՅՑ

Նաւերը փոխադրուելիք եւ անոնցմէ հանուելիք ձիերու, ուրիշ անասուներու, փեռաւորներու եւ հաւկիթներու մասին։

Ձի, ջորի, եզ ու կով, իւրաքանչիւրէն 10 ղրշ.։ Ամէնէն քիչը տասէ բաղկացած ձիերու խումբէն՝ 5։ Էշ, հորթ ու ձիու ձագ՝ 5։ Ասոնց ամէնէն քիչը քսան հատէ բաղկացած խումբէն՝ 2.50։ Այդ թիւէն աւելիին համար՝ 2։ Խոզ, ոչխար, այծ ու գառնուկ՝ 2։ Ասոնց տասէն մինչեւ քսան հատէ բաղկացածներէն՝ 1։ Իսկ քսանէն մինչեւ հարիւր՝ 5 փարա և հարիւրէն աւելիին համար 4 փարա։ Վանդակով զրկուած փետրաւոր ողջ անասուններու ամէն մէկ վանդակէն՝ 3 ղրշ.։ Հաւկիթի իւրաքանչիւն անասունէն՝ 3։ Տէրութեան վերաբերող անասունները այս տուրքէն զերծ են.

Զ. ՍԱԿԱՅՈՅՑ

Նաւերը տարուած և անոնցմէ հանուած ապրանքներու իւրաքանչիւր հոդար քիլօն։

Մահոն ծառ 16 ղրշ. 20 փր., ասիտ ֆոսֆորիք 9, շինութեանց յատուկ երկաթ ու պողպատ 9, սնտուկի և ուրիշ բանի մէջ պողպատ 22, երկաթուղիի բաժանման գիծ 41.20, ըմպելիք 22, լուցկի 22, թուչնակեր 11, արեմ 16.20, նշայ 16.20, պղտաստու ծառեր 22, արտուաղ քար 11, բանուած ու չբանուած սաթ 55.20, պաղլեղ 9, կաւ 5, որսի զէնք ու գործիք 33.20, հոտեղէն 55.20. լուսանկարի գործիք 44.20, ասֆալթ 9, վարսակ 9, մսմազած կտաւ 33.20, գաւազան 28, աւել 9, կշիռ 33.20, մակոյկ 11, պարապ տակառ 3.20, գուլպա 44.20, պատքիւլ կշիռ 33.20, պարզ կարագ 22, ընտիր կարագ 33.20, հեծելանիւ 55.20, տակառով գարեջուր 11, չիշով գարեջուր 22, պաքսիմաթ 22, կեղծ գոհարեղէն 44.20, սեւ մաստիքա 9, ցորեն 6.20, կապոյտ ներկ 16.20, ատաղձ 6.20, գործածած տախտակ 28, կակաւորի յատուկ փայտ 16.20. ներկի փայտ 11, արժէքաւոր փայտ 44.20, տակառով ոգելից ըմպելի 28, չիշով ոգելից ըմպելի 44.20, փէս 44.20, խիզ 33.20, սրարմաշէթ մամ 22, տուփ 28, պարապ հասըրլը 1, մետաքսի կոստրուեւ 33.20, չոր և աղած աղիքներ 28, տեղական ու օտար ադիս 6.20, ծակ ադիս 6.20, որոյր 22, խոզանակ ու վրձին 28, ձեռքի կառք 28, հովանոց 11, շրջանակ 28, խահուէ 33.20, խմաքար 3.20, նաւակ 5.20, պարապ և ետ տրուելիք սնտուկ 4,20, քալիքոթ 28, քանաբէ 33.20, չբանուած քաուչու 44.20, բանուած քաուչու 55.20, քաքաօ (ցոքոլա) 33.50, քափուր 44.20, եղէգ 33.20, տպագրական տառ 33.20, խարուսկ 11, պատուհան 11, կառքի կազմած 22, խալի թուղթ 33.20, պարզ խաւաքարտ 11, ընտիր խաւաքարտ 16.20, քաղմիր 33.20, քաաթոր 33.20, սեւ խաւեար 44.20, կարմիր խաւեար 16.20, գոտի 28, մոխիր 1, ընդեղէնք՝ անունը չնշանակուած՝ 6.20, աթոռակ 28, աթոռակ և երկաթէ սեղան և այլն 28, սթիւպէտ 16.20, աշտանակ 22, կանեփ 22, կանեփեղէն 33.20, փսիաթէ գլխարկ 44.20, թաղեայ ու մետաքսէ գլխարկ 55.20 խոզի երշիկ 28, հանքածուխ 1.20, ատաղձ 6.20, կոշիկ 41.20, պարկի մէջ կիր 6.20, կաղնի 11, քուրջ 11, կաթսայ 28, սիկու 55.20, չիմնթ 6.20։

Գ. ՀՕԿ, առաջնակարգ դեղագործ ԲԱՐԻԶԻ, կը ծանուցանէ բոլոր դեղագործներուն և հասարակութեան թէ ՄՕՐԻՒ ՁԻԱՆ ԻՒՂԸ զոր ինք կը պատրաստէ, պէտք է ծախսուի եռանկիւն սրուակներով, իբր ԳՈՐԾԱՏԱՆ ՊԻՏԱԿ ունենալով ՍՐՈՒԱԿԻ ԱՑԴ ՁԵՒԸ՝ զոր դատարանները արտօնած են իրեն՝ ներկայացնել ամէն երկրի մէջ։ ԿԸ ԳԱՑՏԱՐԱՐԼԻ թէ այդ տեսակ եռանկիւն սրուակներով ծախուածուրիշ ո՛ և է իւղ իր ԳՈՐԾԱՏԱՆ ՊԻՏԱԿԻՆ մէկ կեղծը պիտի ըլլայ, և բոլոր անոնք որ այս տեսակ բան մը ընեն պիտի ենթարկուին այն պատիժներուն՝ որոնք սահմանուած են ԿԵՂԾՈՂՆԵՐՈՒՆ համար։ 5—6

(*) Նաւահանգիստէն դուրս տեղերէ բեռ առնող մավունները իբր նաւ նկատուելով, Բ. յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն 20 կամ 10 սանթիմի տուրքի պիտի ենթարկուին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

—Եկմտական նախարարութեան կողմէ երէկ Պատրիարքարանի Ա. Գործակատար Տէր Ներսէսեան Տիգրան էֆ.ի յանձնուեցաւ տասը հազար ղրուշ, ի հաշիւ Ազգ. Պատրիարքարանի։

—Ինչպէս յայտնի է, երէկ Յակոբ Առաքելին տօնը ըլլալով, տօնն էր նաեւ Երուսաղէմի Ս. Յակոբեան միաբանութեան։ Մեր Երուսաղէմի մասնաւոր թղթակիցը՝ Վրոյր՝ որուն մէկ գեղեցիկ յօդուածը պիտի հրատարակենք Ա. Բեւեռիի վաղուան թուով, ժամանակին մանրամասնաբար մեզի պիտի հաղորդէ այն բոլոր հանդէսներն ու արարողութիւնները որոնք այդ տօնին առթիւ պիտի կատարուին Երուսաղէմի մէջ՝ Տ. Յակոբիւրիկ Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ ու բովանդակ Միաբանութեան մասնակցութեամբ։ Երէկ առտու, Երուսաղէմի Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեան, այս տօնին առթիւ նախագահեց Մայր Եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցած արարողութեանց՝ որոնց աւարտումէն ետքը Երուսաղէմատուն երթալով, ընդունեց բազմաթիւ եկեղեցականներու և աշխարհականներու շնորհաւորութիւնները։ Ս. Պատրիարք Հայրն ալ երէկ Երուսաղէմատուն երթալով, իր կարգին շնորհաւորութիւններ եւ մաղթանքներ ըրաւ Երուսաղէմի Ս. Յակոբեան Միաբանութեան և անոր ալեւորիկ բայց կորովի պետին՝ Վեհապետեան Տ. Յակոբիւրիկ Պատրիարքին համար։

—Կը լսենք թէ Պատրիարքարանի արձանագրութեանց Դիւանին Տեսուչ Մկրտիչ էֆ. Մելիքեան՝ եէտի Գուլէի Ս. Յակոբայ Ուրբանոցին Խնամակալութեան անդամ կարգուեր է։

—Վանայ կուսակալի օգնական Յովհաննէս Ֆէրիտ էֆ. Մայրաքաղաքս վերադարձած է։

—Տոքթ. Իւթիւճեան էֆէնտի ըստ իր վաղեմի սովորութեան, այս տարի ալ կաղանդի առթիւ նամակ մը գրելով խմբագրութեանս, կ'առաջարկէ որ ամէն հայ ընտանիք քիչ մը պակաս պտուղ և անուշեղէն գնէ և փոքրիկ գումար մը յատկացնէ որբախնամ գործին։ Ինք 60 ղրուշ կը նուիրէ այս նպատակին, և 5ական ղրուշ ղրկած է Թուրքիոյ մէջ հրապարակող 12 հայ թերթերու խմբագրութեանց, խնդրելով որ այդ համեստ գումարը հասցնեն Նպաստից Յանձնաժողովին։ Տարակոյս չունինք որ բարեպաշտ Տոքթորը հետեւողներ կ'ունենայ. միայն թէ կը խնդրենք որ նուիրատուները 12 մասի չբաժնեն իրենց նուէրը Տոքթորին պէս, այլ անոր ամբողջութիւնն ղրկեն ուղղակի Նպաստից Յանձնաժողովին, կամ գոնէ... մէկ լրագրի մը։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՑՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 յունուար։— Զրոյց կը շրջի թէ լորտ Ռոզպէրի Բարեյուսոյ Գլխին անգլիական բարձր քոմիսէր պիտի կարգուի Սըր Ալֆրէտ Միլնէրի տեղ։

—Սակարանին մէջ լուր կը պտտի թէ Պոէրները ետ առած են իրենց այն դիրքերը՝ զորս զօրավար Ֆէրէյ գրաւած էր քանի մը օր առաջ։ Հրապարակը թոյլ է։ Հանդիսային արժէքուղթերը տկար կը մընան։

—Վերջին պահուն ստացուած տեղեկութիւններ կը ծանուցանեն թէ Պոէրները Մոլթէնոյէն ետ մղուած ըլլալէ և Սթրօմպէրկի մէջ պարտուելէ ետքը անշարժութեան դատապարտուած են Քոլէնզպէրկի մէջ։

—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ժուպէռ զօրավարին բանակը ուտելիք չունի։

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԻՆ ՎԱՃԻՌԸ

ՏԷՌՈՒԷԼԷՏ, Գիտնել եւ կենդանի Դաստիարտուան

ԲԱՐԻԶ —Դերագոյն ատեանը Տէռուլէտի և Պիսֆիլի տրուելիք պատիժներուն մասին աւարտեց իր խորհրդակցութիւնը։ Այդ երկու ամբաստանեալներուն շնորհուած մեղմացուցիչ պարագաները նկատի առնելով, առաջին վճռով մը Տէռուլէտը դատապարտեց տասը տարի Ֆրանսայէն արտաքսուած մնալու։ Երկրորդ վճռով մը միեւնոյն պատժին դատապարտեց Պիսֆիլն։ Երրորդ վճռով մը տասը տարուան բերդարգելութեան պատիժը սահմանեց Ժիլ կէոէնի. իսկ Լիւր-Սալիէշն ի բացակայութեան տասը տարի Ֆրանսայէն արտաքսուած մնալու դատապարտուեցաւ։

—Կառավարութիւնը որոշեց վաղուընէ իսկ սահմանագլուխին դուրս հանել Տէռուլէտն ու Պիսֆիլն։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՊԻԼՐԼԻՆ.— Վօյճսանպրունկ հաւաստի աղբիւրէ կը ծանուցանէ թէ Վիլհէլմ Բ. առաջիկայ 1900 տարուան մայիս կամ յունիս ամիսներուն մէջ Ֆրանս պիտի երթայ նաւաբաժինի մը ընկերակցութեամբ։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ

երեսուներու տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ մուխթար Յակոբ աղայի տունը։

Վաղը Ցունաց Ս. Ծննդեան առթիւ Գալաթիոյ սակարանը գոց պիտի մնայ։

ԴԱԼԱԹԻՈՅ ՄԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Յեսի Դ.	Օ. Ո.	24	25
Ամէնէն բարձր գին	»	24	29
Ամէնէն վար գին	»	24	25
Բուլմէլիի երկաթ. գոց.	Ֆր.	121	—
Ամէնէն բարձր գին	»	125	—
Ամէնէն վար գին	»	123	78

ԲԱՑՈՒՄ 24 Դեկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Յեսի Դ.	Ֆ. Դ.	23	—
Բուլմէլիի երկաթուղի	Ֆր.	123	75
Օսմանիյէ		412	50
Ռէժի		285	—
Օսմ. Պանքա		12	50
Քէտէի ժէնէրալ ՕՔՕմ.		3	34
Երկրագործական Պանքա		—	—
Ցօս. Օֆ. Շանժ է Վալէօր	Ա. Ո.	3	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	30
Թրամուէյ բաժնեթ.		710	—
» ժուլիսանս		232	—
» պարտաթ.	Ֆր.	483	—
Հէրբրոսի ջուրի ընկ.	»	—	—
Ֆոտոսի Ֆ. Պոլսոյ	»	478	—
Թրանսվալ	»	55	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ՀԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	25
Անգլիական ոսկի	»	110	17
Ռոլ Էմբէրիալ	»	89	20
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	168	03
Մէճիտիէ	»	94	20
Բուլգի Ղրշաղրամ	Օ. Ո.	8	61

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	02 1/2
» » » չէք	»	110	37
Բարիզ » »	Ֆր.	23	06 1/4
» » » չէք	»	22	98
Պերլին անտոկոս չէք	Մարք	—	—
Վիեննա չէք	Ֆիոր	—	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 4 Ցուն.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	29	70
) գոց.	»	29	75
» » » Բ.		46	90
» » » Դ.	»	25	95
Օսմանիէ	»	413	—
Բուլմէլի երկաթուղի	Ֆր.	126	25
Օսմ. Ռէժի	»	285	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	561	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	99	22
Քէտէի Լիոնէ	»	997	—
Պանք տը Բարի	»	---	—
Մուէզի բաժնեթուղթ	»	—	—
Իտալական Ռանթ	»	91	10
Պպանիական արտաքին	»	63	90
Թրանսվալ	»	51	—
Էչը Լոնտոնի վրայ	»	25	230
Դրամագեղ	»	03	— 1/2

ԳԵՐԼԻՆ, 4 Ցուն.

Օսմ փոխառութիւն 1888	Մարք	113	75
Բուլմէլիի երկաթուղի	»	120	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	235

ՎԻԵՆՆԱ, 4 Ցուն.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	91
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Բուլմէլիի երկաթուղի	»	126	25
Օսմ. Ռէժի	»	238	75

ԱՅԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութեան 1 —Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութիւնը արձուրդի կը դնէ ֆոսէի աղերուն ներածումը Արա. Բուլմէլիի և Պուլկարիոյ մէջ և անոնց վաճառման իրաւունքը յանձնառութեանց տեսրին տրամադրութեան համաձայն. յանձնառութեանց այդ տեսրը կը գտնուի վարչութեան կեդրոնատեղին (աղի ճիւղը)։

2.— Առաջարկութիւնները պէտք է ներկայացուին տպագիր թուղթերու վրայ զրոս կարելի է հայթայթել վարչութեան կեդրոնէն, և ուղղուին Ընդհ. Տնօրինութեան՝ ներկայ Աղդին թուականէն սկսեալ 30 օրուան պայմանաժամի մը մէջ, այսինքն 15|27 դեկտ. 1889, որուն յաջորդ օրը քննութեան պիտի առնուին։

3. — Ամէն առաջարկի հետ պէտք է գտնուի յանձնառութեանց տեսրին մէջ նշանակուած երաշխաւորութեան դումարին ստացագիրը։ Այն առաջարկները որոնք այդ ստացագրէն զուրկ ըլլան նկատողութեան չպիտի առնուին։

4.— Առաջարկները փակողոյն պիտի ըլլան, բայց անջատ գիներով՝ այն ամէն մէկ ճամբաներուն համար որոնցմէ պիտի կատարուի աղին ներածումը ի Պուլկարիա և Արա. Բուլմէլի։ Նուազագոյն գիները որոնցմէ վար ո՛ր և է առաջարկ չպիտի կրնայ ըլլալ, հետեւեալներն են.

Ա.— 60 ղրշ. ոսկեղրամ՝ Տէտի Ազամի ճամբով հայթայթուելիք աղին համար։

Բ.— 40 ղրշ. ոսկեղրամ՝ Սև ծովի նաւահանգիստներուն և Դանուբի ճամբով ղրկուելիքներուն համար։

Այս գիները որոշուած են խառն աղերու իւրաքանչիւր 1000 քիլոյին համար, առանց որ և է փոխադրութեան ծախքի յանձնելի ի Ֆոսէ։

5.— Աճուրդի գործողութիւնները պիտի շարունակուին վարչութեան կեդրոնատեղին, դեկտ. 16 28ին, կէս օրէն յետոյ թրքական ժամ 9էն 11։ Այն ատեն 46 ժամու պայմանաժամ մը պիտի տրուի առնուազն 100ին 3 յաւելման մը համար։

6.—Այդ պայմանաժամին լրանալէն ետքը, դեկտ. 18/30 շաբաթ օրը, ժամ 9ին, աճուրդը պիտի վերսկսի վերջնապէս փակուելու համար ժամ 11ին, ամէնէն բարձր գին նուիրողին թողուելով։

7.—Եթէ, աճուրդին փակուած պահուն, ո՛չ մէկ առաջարկ հաւասարած չէ 4րդ յօդուածին մէջ յիշուած նուազագոյն գիներուն, աճուրդը շեղեալ պիտի նկատուի և վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ՝ իր շահերուն համապատասխան ընթացք մը բռնելու իրաւունքը, նոր աճուրդի ձեռնարկելով և կամ ընտրելով ուրիշ եղանակ մը Ֆոսէի աղին արտածման ու վաճառման համար Արեւելեան Բուլմէլիի մէջ և Պուլկարիա։

8.—Դէմն անձ որ կը փափագի մասնակցիլ նուազուրդին, կրնայ տեղեկանալ յանձնառութեանց տեսրին պարունակութեանը, ամէն օր ժամը 8էն 10, վարչութեան կեդրոնատեղին, Պոլիս, ինչպէս որ յիշուած է Ա. յօդուածին մէջ։

9—12 Ընդհ. Տնօրինութիւն

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4ոդ երեսը

1900
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ ՕՐԱՑՈՅՑ
Զորս լեզուաւ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ԳԱՂԼԻԵՐԷՆ ԵՒ ՑՈՒՆԱՐԷՆ
Ըստ ինքն, նոր եւ արաբական տարեներու.
Պարզ կազմ 3 ղրշ. լա սկազմ 5 ղրշ. ոսկեզօծ կազմ 8 ղրշ։ Կը գտնուի բոլոր թղթավաճառներու քով։
Կեդրոնատեղի Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ թղթավաճառանոց։ Ֆինանճիլար եօգուշու, թիւ 27, Ստամպուլ։ 14—20

ԻԻՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828
L'UNION
DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱ

ՄԱՐԴՈՑ ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անարիւնութիւնն ու տժգունութիւնը որոնք արեան պակասութենէն կը ծնին երկար դարեր պակասեցուցած են մարդկային ազգը։ Այս հիւանդութեան ամէնէն շատ և առաջին զոհերը օրիորդներն ու դեռատի տիկինները եղան. յետոյ տարկարակաշտ տղաք, շատ աշխատելէ և կամ ծայրայեղութենէ ուժաթափ եղող չափահասները և ժամանակէն առաջ տկարացած ծերերը որոնք երկար ժամանակ տառապեցան արեան տկարութեան պատճառով։

Դիտութիւնը հաստատեց որ այս հիւանդութիւնը արեան կազմուածքին մէջի երկաթին նուազելէն առաջ կու գայ. պէտք էր ուրեմն սնուցանել արիւնը նիւթով մը, որուն անհրաժեշտ պէտք ունէր. և այն նիւթը որ կանանց երկարելու յատկութիւնը ունի կաթիլներու մէջ ամփոփուած ՖԷՐՊԻՐԱՎԷՆ է։ Ամէն ճաշի քիչ մը չուրի մէջ 15—20 կաթիլ կաթեցնելով պէտք է առնել Ֆերպրաւին որ երկաթախառն դեղերուն ամէնէն անվնասն ու ազդեցիկն է և զոր ընթերցողներուն յանձնարարելով անոնց երախտապարտութեան պիտի արժանանանք։ Կը ծախսուի ամէն դեղարանի մէջ։ 3—10

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆՏՐՈՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԿ.
Ամերիկեան Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Westerնիւիլիւ Լեւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բելթիէ փողոց (Պուլվար տէ զ'Իտալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան չէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամապէս փոխադրուած են Նոդռ-Տամ տէ Վիքտուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պարտատոմսերուն է Մէկ Միլիարտ Քառասուն Միլիոն ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բաներ՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897ին 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խնամ շահկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իրարու հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու եռտարուկեան ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի գէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ն. Ոհ, ՀՈՒԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ.
Քոնիէ-Գատուիրակ
Ա. ԶՈՒՀԱՅԵԱՆ
Վէյսլաա փողոց Վիքթորիա խան Գալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ավիքոլ, Գոլոսոյ, Մէրկէշլանի և Սիս Մէլի Գլիս Քոնոպ Ընկերութիւն

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամբէկ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպոր	3000	Օսպորն	2250
Քեանորսան	3000	Թէրա	2250
Ֆարս	3000	Մ Ֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքրնք	1800
Մարիօթիս	2500	Գլէյն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. Վիթօլ և Ընկ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սգրիդ Լիվրուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Նոյնի դիմացը Վէյլ յոյնէ, Գիլա Զէյտուլլանց գլխ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատատիկ ցաւած ակառներն ալ անվնաս կը լեցնեն. ցաւազրկիչ և խոնարհ վերաբերում պայմանաւ։

Նարտենար եղանակաւորը, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակառներ կը պատրաստեն, յատ և նման բնականի, գինի ինտարոնի քոր գոյնի, ծամելու, և ազատ պատասխանելու երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարեալապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թքելու ցաւերու և ատամնակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամահանութիւն.

Ց. Դ. Ջամանները կիրակի օրերն ալ, (Գիւղ ին օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Գիւղ ին գիւղ) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գատքգիւղցիք կրնան գիմել իւրեանց բնակարանն, Թիւ 1 Եղիսվեթ փողոց։

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ
ՄԻԱՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ
SANTAL MIDY

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

Անշնաս. կը ջնջէ սրսկիւն, վնասդար, Նեւրալճիաները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հասու

ցաւը. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ. միզանց քարորդման, արիւնամիզութեան, առանց մէջացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անգլուա և ասրիչ դեղերու հետ խառն ուտելիները։

Այսն քարեր Միտի անունը կը կրէ։
Ամեն դեղարաններ

EMULSION SCOTT
ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն տխորժահամ ձկան իւղն է «իրոֆոսֆիթ տը շո է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԼՈՏՔ, ԽՈՑԼԸ (աբրաճ),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՐԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱՋԸ,
ՀԱԲՐՈՒԹԻՒՆ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախսուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործատեղիք ի Ֆ. Գոլիա, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌՁԱՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ
Ընդարձակ Հրլի, Կ. Գոլոսոյ և Օպեռայի

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	1069	Գօմս	1497	Գոգ	1011	Մալմս	724	Բօգարիս	186
Ալէրթս	3607	Գոնկս	2903	Գրանտս	1895	Մարբէնկս	2273	Սարֆս	1115
Անձէլս	1541	Գորսս	895	Հիրս	775	Մարգէլլս	3709	Ֆիրթս	1735
Արիսոգս	2377	Տրոս	4811	Հիտալկս	1581	Միքսոս	3557	Միլվիս	1198
Գասանս	1832	Տօմինս	987	Հինտու	3720	Միլս	1067	Մէքրս	1200
Գօրտինս	1264	Տուրս	2383	Հորատիս	3800	Մոնտէպելլս	1735	Թասսս	1321
Գրամս	1076	Տրարս	1712	Հաւմպէր	596	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1541
Գրիւնս	341	Ֆինոմս	504	Բակս	2354	Նէրս	1083	Քօքրս	3827
Գրֆֆալս	4431	Խարս	2464	Խանոս	5540	Օճրս	4100	Քօլէտս	1470
Գէլրս	1671	Իլտերտատս	1520	Ձիլնս	1080	Օնգարիս	4036	Քօրքիտս	487
Դալիքսս	1337	Իրտատ	1431	Ֆէլսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2424
Գամէս	1244	Ձիտս	954	Ֆօլքինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆրանս	1700	Բօլս	510	Զօլս	1239
Զիրանս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիանս	2223	Զօլթուրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոս	2872	Բինատս	1863	Եէտս	1856
Գլիս	2697	Գալիլէս	3080	Լիվորնս	1643	Բօլլս	1613	Զէրս	1200
Գոլորատս	4235	Գիրանս	1243	Լորէնցս	3191	Բոմէս	1789		

Տուրս չոգենաւը, նաւապետ Ռլը, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասած է։

Մոնթէլլս չոգենաւը. նաւապետ Ճօնստրն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հրլ՝ ամսոյս 17ին. պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս դալու համար։

Դիմել առ գործակատար Ֆ. ՀիլՃ ԷՆԴ ԲրԹՁՕ
Թիւ 17—18, Գիւչլիք Մէյլէք խան, Գալաթիա

ՀԱՄԳՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԻՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԳԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆր. 27,000,000
Պահեստի դրամ	» 52,002,500
Տարեկան հասոյթ	» 70,339,912

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Գոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Գոլիս, Գալաթա, Անանիտիս խան. 20 21 22

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վենափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը
(Ամ ԱՏՖԷՐ 1310)
Գործակալ, Գալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմբոն
Յակոբեան խան, Վէյսլաա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Եկկերութեան կեդրոնատեղին Կա ՈՒԻՍ ԵԷՆի խան, Բարքէօյ Գալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հակակուսը փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօխ
Մարբուճճիլար, Զարչըլը խան, Թիւ 21 194

ԼԱՆՔՌԸ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար
147 միլիոն.	230 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոմոլֆ Հոհոս, Դեր-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հոհոս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գալոմոն Նաքօ, » » » » »
» Ալֆրեան Բրոքէշ մ'Օպրէն.
Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնկնկ-Ինկէնհայն
Կառավարութեան Քոմիսէր
Գ. ԺԱՆ ՄԻԼԼՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն կամուրջ ժ. Վ.	Կամուրջէն Սկիւտար ժ. Վ.	Սկիւտարէն Գէշիկթաշ ժ. Վ.	Գէշիկթաշէն Սկիւտար ժ. Վ.
— —	— —		
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
2 —	2 50	1 50	2 —
2 45	3 25 Իսկ. Գուզկ.	2 35	2 45 Գուզկ.
3 30	3 50	3 50	4 —
4 —	4 30 Իսկ. Գուզկ.	5 —	5 10
4 40	5 30	5 45	6 27
5 20	6 15 Գէշիկթաշ	6 30	7 —
5 45 Գէշիկթաշ	6 50 »	7 15	7 50
6 30 »	7 40 »	8 20	8 35
7 15 »	8 25	8 50	9 —
8 —	9 —	10 — Գասպ. Գէշ.	10 15
8 45 Գէշիկթաշ	9 40	10 40 » »	10 50
9 30	10 10 Գուզկ.	11 40	11 50
10 10 Գէշիկ. Գասպ.	10 40 »	12 5	12 10
10 30 Գուզկունճուք	11 —		
10 55 »	11 25 Գուզկ.		
11 15	11 45		
12 —	12 5		

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DF COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 21 2 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 22 3 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէրութ եւ Փիրս)։
Օշ. 23 4 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ե2. 23/4 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օռտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 24 5 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 56

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յունվ. 5ին Ժորժի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։
Տոմսեր ուղղակի Բարեգի համար.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2.կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեաց համար, դիմել Գործակալին Թօի Հանէ Քարափին վրայ։ Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ
Ոչ ոք ոչ նիս ոնիմ ԷՔՈՒՆ ԼԻՎԵՐ-ՊՈՒԼ և Ֆրանսայէ ՏԵՂ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գոռնիա	4561
Իդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուլանիա	7268	Աղլաս	2393
Բասվանիա	5587	Սարակոսա	2156
Մէֆալոնիա	5547	Թարիֆա	2246
Նուբիա	4809	Բալմիրա	2144
Սքոթիա	4557	Բրինիսատ	1899
Ալէբոս	2142	Մորոգգո	1855
Թէատր	1876	Թամանիա	1295
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12960
Գազպանիա	4845		

Շէրպուրգ չոգենաւը, նաւապետ Քարլինս, ընդհ. վաճառքով Լիվերբուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ Ճիլի և Սիկէր
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

Աբաօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (110)

ՍԻՄՕՆ ՊՈՒՊԷ
ՄԱՆՏԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ
Դ. ՍԱՍ

Թ

ԺԱԴ ՊԷՐԹԻ ԶՍԻՐԷԸ ԿԸ ՆՆԴԻՊ

—Բայց ո՞վ զձեզ հոն առաջնորդեց։

—Անձ մը՝ որ կը ճանչնար ձեր թշնամիները և որ կ'ուզէր փրկել զձեզ։

—Աւա՜ղ պարոն, ատկէ ալ բան մը չեմ կրնար հասկնալ։

—Օրիո՛րդ, ժամանակ անցնելով ամէն բան պիտի յուսարանուի։ Հիմա լա՛ւ մտիկ ըրէք զիս։ Կը սիրեմ զձեզ, կը պաշտեմ, և ասիկա այն ատենէն ի վեր՝ ուր իմ ազգականուհիս՝ Օր. տը Նալվուարի էն սիրական բարեկամուհին էիք։ Կ'ուզէ՞ք իմ կինս ըլլալ։

Պէրթ Մէյլան սոսկալի կերպով տժգունեցաւ ու դողալ սկսաւ։

—Ձեր կի՛նը, աղաղակեց քիչ ետքը, բայց դուք Օր. տը Նալվուարի հետ չէ՞ք նշանուած։

—Ո՛չ։

—Ինչո՞ւ։

—Որովհետեւ ձեզ միայն կը սիրէի ես։ Գալով Էլիզիրիտին, անիկա մոռցաւ զիս, ու շնորհակալ եմ իրեն։ Էլիզիրիտ հարուստ իտալացիի մը՝ Բաքուանոյի իշխանին հետ պիտի ամուսնանայ։

—Ատուած իմ, ինչե՞ր կ'ըսէք. ինծի անանկ կու գայ որ կ'երազեմ։

—Շնո՛րհ, պատասխանեցէք ինծի, կը սիրեմ զձեզ, հարուստ եմ և աղուոր անուն մը ունիմ կ'ուզէ՞ք իմ կինս ըլլալ։

—Աւա՜ղ պարոն, ինչպէ՞ս կ'ուզէք որ չփափաքիմ ատոր. կրնայի՞ այս ատենան մեծ երջանկութիւն մը ակնկալել, ըսաւ խեղճ աղջիկը՝ հեծկլտալով։

Յետոյ աւելցուց.

—Օրհնա՛ծ եղէք, դուք որ ձեռքերնիդ կը կառկառէք աղջիկներու էն դժբաղդին և էն տառապողին։

—Բայց օրիորդ, յուսա՞մ թէ անհաճոյ չպիտի ըլլամ ձեզի։

—Պէրթ ժպտեցաւ արցունքներու մէջէն

—Երգում կ'ընեմ որ գորովանքը չպիտի պակսի իմ քովս։

—Բնաւ մէկը չէ՞ք սիրած, հարցուց ժագ։

—Ապահովաբար ոչ, պատասխանեց Պէրթ... սակայն...

Այդ «սակայն»ը չա՛տ կսկիծ առթեց երիտասարդին՝ որ հարցողց սրտաղողի մէջ.

—Սակա՛յն..., խնդրեմ, խօսեցէք։

—Օ՜հ, Պ. տը Համէլ, բնաւ բան մը չպիտի ծածկեմ ձեզմէ։ Ամէն բան պիտի գիտնաք։ Ըսի արդէն թէ երիտասարդ մը զիս ազատած էր այն վատ դաւէն՝ որուն մէջ ձգած էին զիս։

—Այո՛... այն կինը՝ որ ձեզի անծանօթ փողոցի մը մէջ կը բնակէր, անանկ չէ՞։

—Ճիշդ ան։

—Լաւ։

—Կը խոստովանիմ որ այդ երիտասարդին յիշատակը դամուած է մտքիս... ու քիչ մըն ալ սրտիս մէջ։

—Կը սիրէ՞ք զինքը։

—Աւա՜ղ, պարոն, ինչպէ՞ս կ'ուզէք որ զինքը սիրեմ։ Ո՛չ թէ միայն չեմ գիտեր անոր ո՛վ ըլլալը, հապա նոյն իսկ ինծի գաղտնի կը մնայ անոր բարեկամ կամ թշնամի ըլլալը։ Տ. Քթէօռ Կունկլ-Մաուն ըսաւ թէ իմ բարեկամներէս է..., բայց դուք կ'ըսէք թէ տոքթէօրը սրիկայ մըն է։

—Օ՜հ, այո՛, կ'ապահովցնեմ զձեզ։

—Ուրեմն կը տեսնէք թէ չեմ գիտեր ինչ ընելիքս։

—Բայց վերջապէս ի՞նչ պիտի ըսէք այդ երիտասարդին վրայ։

—Ըսի արդէն։ Իր յիշատակը դամուած է հոգիիս մէջ։ Ամէն անգամ որ իր վրայ կը մտածեմ մեծ հաճոյք մը կ'իմանամ. Նո՛յն իսկ շատ հեղ կը կարծեմ տեսնել զինքը վայրկեաններով իր դէմքը չի՛ հեռանար աչքերուս առջեւէն։ Սիրուն տղայ մըն էր, սեւ ու խոռովիչ աչքերով։ Բոլոր ասոնք անոր համար ձեզի կ'ըսեմ, որովհետեւ խնդրեցիք որ կատարեալ անկեղծութեամբ խօսիմ ձեզի հետ։ Սակայն պէտք կը տեսնեմ աւելցնելու թէ այդ երիտասարդին յիշատակը բան մը չի՛ պակսեցներ այն համակրութենէն՝ զոր ունիմ ձեզի համար։ Կ'ուզէք ինձմով շահագրգռուիլ և իմ վիճակս ձեր մտածման առարկան կ'ընէք։ Օրհնա՛ծ ըլլաք ուրեմն, կը կրկնեմ ասիկա...։ Շատ երջանիկ պիտի ըլլամ ձեր կինը ըլլալով. պիտի սիրեմ զձեզ, պիտի՝ առայեմ ձեզի, մէկ խօսքով ձերը պիտի ըլլամ...։ Ահաւասիկ ձեռքս. դուք ալ ձերինը տուէք։

Երիտասարդ աղջկան աչքերը անկեղծութեամբ կը վառուէին հակառակ այն արցունքներուն՝ որոնք մթագնած էին անոնց փայլունութիւնը։

Ժագ զգաց որ տակաւ կը պնդէր Պէրթի խոստովանութեան հետեւանքով սրտին մէջ ծնած խռովանքը։

Կը հասկնար թէ զարդացած ու մաքուր հոգի մը միայն սանկ պարագայի մը մէջ կարող պիտի ըլլար այդ խոստովանութիւնը ընելու։

Այս մտածումով երիտասարդը բռնեց Պէրթի ձեռքերը և սկսաւ համբուրել զանոնք։

Պէրթ չէր դիմադրէր։

Անուշ բայց միեւնոյն ատեն անմեղ մեղկութեան մը մէջ թաղուած կ'երեւար։

Երիտասարդին շրթունքներուն այդ տաք հպանքին մէջ իր պատիւը արտաւորելու հանգամանքը ունեցող բան մը չէր տեսներ։

Բայց տակաւ համբոյրները սկսան խրուելով զինքը։

Սոսկալի ըլլալու աստիճան տաքութիւն մը կը զգար։

Օ՜հ, ալ չպիտի կրնար դիմանալ։

Ցանկարծ քաշեց ձեռքը։

—Պէ՛րթ... ո՜հ, Պէրթ, աղաղակեց ժագ՝ աղաչաւոր նայուածք մը ուղղելով անոր։

Եւ երիտասարդ սոպային շրթունքները աղջկան դէմքին մօտեցան։

Եւ սակայն Պէրթ չթողուց։

Իսկոյն ոտքի ելաւ և յուզմունքէն դողալով սկսաւ ընկրկել։

—Պարո՛ն, պարո՛ն, ըսաւ երիտասարդին, թողէք որ դուրս ելլամ։

Բայց բոլորովին նոր խռովանք մը պարուրած էր զինքը։

Որովհետեւ ժագի այդ յանկարծական յանդգնութիւնը անհաճոյ չէր երեւար իրեն։

Երիտասարդը համակրելիէն աւելի բան մըն էր իրեն համար։

Եւ սակայն, իր զգացած այդ հաճոյքին մէջ ցաւ մըն ալ խառնուած էր։ «Միւսին» վրայ կը մտածէր, այն գեղեցիկ երիտասարդին՝ որուն սեւ ու խռովիչ աչքերը սնչափ խոր ազդեցութիւն մը ըրած էին իր վրայ նոյն իսկ այն ատեն՝ ուր դեռ տղայ մըն էր ինքը։

—Ան ալ զիս ազատած է..., կը մտածէր Պէրթ։

Բայց յետոյ կ'աւելցնէր։

—Այո՛, ան ալ զիս ազատած է, սակայն չէր սիրեր զիս... մինչդեռ ասիկա կը սիրէ։

Ու բոլոր ասոնց վրայ մտածելուն հետ մէկտեղ չարունակ հեռու կը փախչէր ժագէն։

Երիտասարդը կեցաւ և անուշ նայուածքով մը Պէրթը դիտելէ ետքը ըսաւ.

—Օրիո՛րդ, հանդարտեցէք։ Ձեր դէմինը պատուաւոր մարդ մըն է. չպիտի մոռնամ բնաւ թէ դուք իմ նշանածս էք և թէ մօտ ատենէն կինս պիտի ըլլաք։ Ուրեմն պարտաւոր եմ զձեզ յարգել այնչա՛փ որքան որ սէր ունիմ ձեր վրայ։

—Շնորհակալ եմ, պարոն, պատասխանեց Պէրթ։

Ու նորէն թիկնաթոռի մը վրայ ինկաւ։

(Շարունակելի)